

בעזרת השם יתברך

פרשת פנחס - פרק מ'

קונטרס

סדר ה' ליראי

סדר הגלגולים פרק א'

הפרק הזה מיוסד על כמה מאמרים מספר

שערי השמיני - "שערי הגלגולים" להאריז"ל

ואמרנו היטב איטיב להמעיין וסידרנום בקטעים וכותרות, הערות והוספות חדשות ומראה מקומות. מלוקט מכתבי האריז"ל ש"ס בבלי וירושלמי מדרשים ופוסקים ושאר ספרי קבלה

והוא העתקות קצרות בלשון צח מספר הקדוש "שערי השמיני לשערי הגלגולים" מהשמונה שערים אשר חיבר הרב הגדול המקובל האלוקי הרב חיים ויטאל זי"ע, כפי מה שקיבל מפי רבו איש האלקים קדוש הוא רבן של כל ישראל המקובל האלוקי רבנו יצחק לוריא אשכנזי, האריז"ל ז"ל, אשר דבר בקדשו כפי הקבלה האמיתית שקיבל מפי רבו אליהו הנביא ז"ל.

המעיין בקונטרס הנ"ל בלי ספק יקבל תועלת גדולה ונפלאה בהתעוררות בלתי גבול באמונת שכר ועונש ובאמונת הגלגול ויבינו איך השופט כל הארץ עת ישים משפט, יביא במשפט על כל הנעלם אם טוב ואם רע, ויבינו מדרגת עונש הרשעים, ושכר הגדול המעותד לצדיקים, ועד כמה פעמים הנפש מתגלגלת, ותכלית הגלגול, ויראו הסיפורים הנפלאים מן יצורי קדמונים, ראשונים כמלאכים, גאונים וקדושי עליונים, ויקחו מהם לקח ומוסרים, וכי יתעורר עלינו ועל כל ישראל זכות אלה הצדיקים וקדושים תנאים ואמוראים, וילמדו זכות עלינו בשמי מרומים לקרב גאולתינו, ולמהר פדות נפשנו, עם כל ישראל אחינו במהרה בימינו.

הקדמה

פרק א

בו יבואר מה שחכמי הקבלה אמרו על רבינו הקדוש רבי חיים ויטאל ז"ל

א. מורנו הרב חיים ויטאל זצ"ל, בן מורנו הרב יוסף ויטאל, ורבו בפשט היה האלשיך הקדוש, והוא קיבל מרבינו האריז"ל חכמת האמת, ונשמתו היתה גדולה מאד ונקיה, יותר מכל בני דורו, והיה לגול מהרב המגיד, וראיתי בספר החזיונות מכתיבת יד מהרב ר' חיים ויטאל ממש, מכל מה שאירע לו מקודם יצירתו, עד סוף ימיו, ורבו עניניו ונוראותיו. ורבינו האריז"ל צוה, ששום אחד מתלמידיו לא יכתוב, זולת מהרב ר' חיים ויטאל לא נתן רשות להעתיק מכתביו לשום אחד, וכשחלה בחולי גדול וכבד, נתנו ממון לבני ביתו, ולקחו מהם שש מאות ניירות, ונתנום למאה סופרים והעתיקום במהירות בשלשה ימים, וזה שלשים שנה ויותר שיצאו לאור "שמונה שערים" מסודרים מבן מורנו הרב ר' חיים ויטאל מורנו ר' שמואל, ועליהם יש לסמוך, אך אין בשערים הני"ל מהדורא בתרא ומבוא שערים, כי מורנו הרב ר' חיים ויטאל צוה לגנוז אותם בקברו, ורבנן קדישי אשר בדור, על ידי יחודים ושאלת חלום, הוציאו מן מקברו ברשותו, ובא לידי מורנו הרב ר' יעקב צמח ומורנו הרב ר' מאיר פאפירש כ"ץ, וזה הספר קורין אותו "עץ חיים", חדושים רבים ועמוקים אשר אינם בשער ההקדמות שסדר מהר"ש ויטאל הני"ל, כי לא היה בידו המהדורא בתרא, ולכן הרוצה ללמוד בספרים היותר מדויקים, ילמוד "שמונה שערים" שסידר מהר"ש ויטאל, ועץ חיים שסידר מהר"ש פאפירש, וספר "אוצרות חיים", הוא סידר מהר"י צמח, והוא מובלע הלשון ממש בתוך עץ חיים.

ואני הצעיר ראיתי בארץ מצרים השמונה שערים מכתב יד

שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש שכא

מורנו הרב ר' חיים ויטאל עצמו, ומורנו הרב ר' חיים ויטאל נולד בשנת ה' אלפים שי"ג, ומנוחתו בשנת שי"פ, בדמשק. ומורנו הרב ר' חיים ויטאל דר קצת זמן בעיר הקודש ירושלים, ועל ידי מעשה (עיין שם סיפור המעשה) עשה קפיצת הדרך, על ידי שם, והלך לדמשק.

ובספר החזיונות ממורנו הרב ר' חיים ויטאל זכרוננו לברכה מכתיבת ידו כתוב שם, כשבא ללמוד עם רבינו האריז"ל, היה בתחלת שנת שלי"א, כשהוא בן כ"ח שנה, ובשנת שלי"ב יום ה' בחדש אב נלקח ארון האלקים, רבינו האריז"ל זיע"א, כשהיה בן ל"ח שנה, ובוא וראה שכל החכמה למד בשנה ועשרה חדשים, והוא פלא. וכבר נודע שהאריז"ל השקוה למורנו הרב ר' חיים ויטאל זכרוננו לברכה מבארה של מרים בים טבריה, ונתישבה החכמה בקרבו, ובצירוף נשמתו העליונה, והוא הקדוש המלמדו להועיל זיע"א.
(שם הגדולים להחיד"א זללה"ה, ח"א מערכת ח' אות כ"א. ועיין עוד שם ערך חיים ויטאל).

ב. ראיתי במגלת סתרו של מורנו הרב ר' חיים ויטאל מכתב ידו, כי כל מה שקבל מהאריז"ל היה בשנה אחת וקצת ירחין (עשרה חדשים) והם שנת שלי"א ושלי"ב עד יום ה' אב, שנלקח ארון האלקים בעונותינו הרבים זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.
(שם הגדולים מערכת י' אות שלב, ועיין ב"שער הגלגולים" דף מ"ט עמוד א').

ג. המהדורא בתרא של עץ חיים, וספר עולת תמיד, היה נגזר בקברו של מורנו הרב ר' חיים ויטאל על פי צוואתו, ומהר"א אזולאי ומהר"י צמח ז"ל עשו הפסקות ויחודים, עד שמורנו הרב ר' חיים ויטאל זכרוננו לברכה נתן להם רשות לחפור בקברו ולהוציא משם הכתיבות, שצוה הוא זכרוננו לברכה לגנוז והוציאם משם.

(שם הגדולים מערכת ע' אות ע').

ד. טרם ביאתו של האריז"ל לארץ הצבי, טרח ויגע מורנו הרב ר' חיים ויטאל טרחה גדולה עד מאד לעשות פירוש

על הזוהר וכו', על פי דרך והקדמות מהרמ"ק ז"ל, וכאשר ראה הקדוש ברוך הוא את לבבו הנאמן עם אלהיו, וחשקו הגדול להבין סתרי תורה, מיד נגלה עליו ברוח הקודש, על איש אלקים האריז"ל וכו', שיעלה ממצרים לארץ ישראל, וימסור כל חכמתו לתלמיד חכם אחד ששמו כמורנו הרב רבי חיים יצ"ו, כי הוא ימלא מקומו להחיות שארית בארץ, מיד בא האריז"ל לארץ הקודש וכו'.

(שבחי האריז"ל דף ט' עמוד א').

ה. אני הכותב הצעיר חיים ויטאל כו', דע מן היום אשר מורי זללה"ה החל לגלות זאת החכמה, לא זזה ידי מתוך ידו, אפילו רגע אחד, וכל אשר תמצא כתוב באיזה קונטרסים על שמו ז"ל, ויהי מנגד מה שכתבתי בספר הזה (עץ חיים) טעות גמור הוא, כי לא הבינו דבריו וכו', ולא ירדו לעומק דבריו וכוונתו, ולא הבינום בלי שום ספק, ואם יעלה בדעתך לחשוב, שתוכל לברור הטוב ולהניח הרע, אל בינתך אל תשען, כי אין הדברים הללו מסורים אל לב האדם, כפי שכל אנושי. והסברא בהם, סכנה עצומה, ויחשב בכלל קוצץ בנטיעות חס וחלילה, לכן הזהרתיך ואל תסתכל בשום קונטרסים הנכתבים בשם מורי זללה"ה, זולתי במה שכתבנו לך בספר הזה, ודי לך בהתראה זאת.

(הקדמת מהרח"ו זיע"א על שער ההקדמות, בסופה).

ו. אמר שמואל, כל מה שאירע לאבא מארי עם רבו זלה"ה, מיום דעתו אותו, עד יום שנפטר לחיי העולם הבא, כמו כן אירע לי עם אבא מארי זלה"ה ביום פטירתו, וגם אמר לי שלא אפחד מכלום, כי כל מה שארצה, אשאל ממנו בקברו, והוא ישיב לי, וכן אירע לי כמה פעמים, ששאלתי על קברו כל מה שרציתי, והשיב לי כל שאלתו, זכר צדיק לברכה.

(שער הגלגולים, דף ע"א עמוד ב').

ז. כשבא הרב ר' חיים ללמוד מהרב ז"ל חכמה זו, הלכו שניהם לטבריה וכו', והשקה אותו מבאר של מרים וכו'.

(שו"ע האריז"ל דף צ"ז ס"א).

פרק ב

גודל נשמתו של רבינו רבי חיים ויטאל

א. גם אמר לי שהיתה נשמתי למעלה מכמה מלאכי רום, גדולה בתכלית המעלה, ושהייתי יכול לעלות על ידי נשמתי על ידי מעשי למעלה מרקיע ערבות.

(שער הגלגולים ריש הקדמה ל"ח).

ב. ופעם אחת שאלתי למורי ז"ל איך היה אומר לי שנפשי היתה כל כך מעולה כנזכר לעיל, והרי הקטן שבדורות הראשונים היה צדיק וחסיד שאין אני מגיע לעקבו, ואמר לי דע לך כי אין גדולת הנפש תלויה כפי מעשה האדם, רק כפי הזמן והדור ההוא, כי מעשה קטן מאד בדור הזה, שקול בכמה מצוות גדולות שבדורות אחרים, כי בדורות אלו הקליפות גוברות מאד מאד לאין קץ, מה שאין כן בדורות ראשונים, ואילו הייתי בדורות הראשונים היו מעשי וחכמתי נפלאים מכמה צדיקים הראשונים. וזה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה על נח: תמים היה בדורותיו, ואילו היה בדורות צדיקים, היה צדיק יותר, ולכן שלא אצטער על זה כלל, כי בלי ספק יש לנפשי מעלה גדולה על כמה צדיקים ראשונים מזמן תנאים ואמוראים.

ג. פעם אחרת אמרתי לו כי אין אני פתי להאמין בעצמי שלא מצאת בכל הדור הזה ראוי ללמוד חכמה זו אלא אני לבדי. וכי אין אני מכיר את עצמי ואת מעשי, כי יש גדולים וצדיקים ובעלי מעשה יותר ממני בדור הזה. ומה לי אם תשבחני, ואני יודע בי שאיני ראוי. והנה מורנו הרב ר' יוסף קארו זכרונם לברכה והרדב"ז זכרונם לברכה רבך ומורי הרב משה אלשיך וח"ר אברהם הלוי והרי"ג והרא"ז זכרונם לברכה וכו'. אז אמר לי וכי מה קורבה היה לך עמי מעולם, ומה הנאה יש לי ממך, ואדרבא אתה צעיר וקטן בכולם, ולא היה לי לקרבך, אלא לאלו שהם גדולי הדור, והיה לי בזה כבוד

גדול, זה יורה כי לא בחרתי בך על חנם, אלא לגודל מעלתך על כולם. והנה אל תחשוב בלבך כי מעלת בני אדם היא כפי דעת הבריות. ואילו ידעת כמה מומין נסתרים יש בבני אדם היית תמיה, אלא שאיני רוצה לגלות סתרי בני אדם. והוי יודע כי כבר בחנתי ושקלתי כולם בכף מאזניים, ולא מצאתי זך ונקי וראוי כמוך, ודי לך בזה כי אין לי רשות לדבר בפירוש כל הדברים, ועל זה נאמר כי האדם יראה לעינים וה' יראה ללבב, ולכך חזק ויאמץ ללבך ושמח בחלק נפשך ובמעלתה ודי בזה (שער הגלגולים דף ס"ב ע"ב)

פרק ג

חכמי הקבלה בדורו אמרו על הרח"ו שאין כמוהו במעלה ובחכמה

- א.** החיד"א בשם הגדולים כתב, שראה בכתב יד מרח"ו ספר עץ הדעת טוב דרשות על כל התורה ע"ד פרדס, וגם חידושים על ש"ס ותוס'.
- ב.** בספר שבחי הרח"ו כותב הוא עצמו כל מה שאירע עמו עוד קודם יצירתו עד סוף ימיו. הוא מתחיל משנת ש"א ליצירה, ומסיים ביום כי אדר שס"ט.
- ג.** בשנת ש"ז צוה רבינו הב"י בשם המגיד הדובר בו למהר"ם אלשיך, שיזהר בתלמידו רח"ו, כי הוא עתיד למלאות מקומו.
- ד.** חכמי ומקובלי דורו אמרו על רח"ו שאין כמוהו אדם גדול בישראל במעלה ובחכמה בדורו.
- ה.** רבי חיים וויטאל לא למד לפני האר"י מיד עם בואו לצפת - אלא כעבור חצי שנה. בה' אב שנת של"ב, פחות משנתיים מאז עלה עלה האר"י ונתישב בצפת - נפטר האר"י בחטף. מקום קבורתו נכרה ליד הרמ"ק ורבי שלמה אלקבץ.

שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש שכה

במשך תקופה זו של כשנה וחצי או שנה ועשרה חדשים לדעת החיד"א, הספיק האר"י ללמד את תלמידו הרח"ו את כל תורת הקבלה על בוריה.

ו. רבי חיים וויטאל מספר, כי לא זכה לחכמת האמת ולא נקלטה בלבו, עד שפעם אחת לקחו האר"י לימה של טבריה, שם שכרו ספינה קטנה ושטו על פני הכנרת, לפתע במקום מסוים נטל האר"י כוס ומילא מים מן הכנרת, נתנו לרבי חיים וויטאל, וצויהו לשתות עד תומו. לאחר מכן אמר לו, כי היו אלה מים מבארה של מרים, מאז נפתח לבו וקלט תעלומות חכמה ודעת לרוב.

(ספר הגלגולים)

ז. בשנת שלי"ו היה במצרים, ומשנת שלי"ח עד שנת שמי"א ישב בירושלים, ובעת ההיא היתה המעשה המובא בשם הגדולים מהחיד"א, דשר העיר ירושלים ידע שחזקי המלך מפני שנחריב סתם את מי גיחון, ושאל אם נמצא איש גדול וחכם שיוכל לפותחו, ואמרו הגוים יש חכם מקובל אלקי רח"ו שמו, הוא בודאי יכול לפותחו, וגזר השר על רח"ו לפתוח מי גיחון שנצרך לעיר מאוד, ואם לאו ימיתהו.

ח. רח"ו עשה קפיצת הדרך וברח לדמשק, ובא אליו רבינו האר"י בחלום ואמר לו הסכלת עשו, כי השר הוא גלגול שנחריב, ואתה יש בך ניצוץ חזקי המלך, והיתה אז שעת הכושר לתקן ולפתוח מי גיחון, כי שלא ברצון חכמים עשה חזקי המלך דבר זה, (שהוא מג' דברים שלא הודו לו חכמים), ובזה היתה אתחלתא דגאולה. השיבו רח"ו, לא רציתי להשתמש בשמות הקודש. אמר לו האר"י, הרי כבר השתמשת בשמות בקפיצת דרכך לדמשק. אמר רח"ו, אם כן אחזור לירושלים לפותחו, אמר לו האר"י, כבר עבר זמנו.

ט. בשנת שס"ד נחלה רח"ו במחלה מסוכנת מאוד, והיה נוטה למות ממש. אז הסתכל בבי' עמודי אש שהיו

סביבותיו, וגילו לו מן השמים שעדיין לא הגיע זמן פטירתו, כי לא נגמר עדיין בנין ביתו בגן עדן. וכשהקיץ משינתו הוסר ממנו החולי לגמרי.

י. ב"י חשון שנת שכ"ו נשא רח"ו את בת הרה"ק ר' משה סעדי לאשה.

יא. בנו הרה"ק האלקי ר' שמואל, היה חתנו של מהר"י פינטו, הוא היה אחד מרבני דמשק, ואח"כ במצרים, וחיבר חמשה קובצים דרושים ושו"ת, וספר חכמת נשים בעניני גיטין וחליצה, ועוד כמה ספרים בכל החכמות.

יב. כמעט כל חכמי דורו של רח"ו היו תלמידיו, והיותר גדולים שבהם היו הג"ר חיים הכהן מארס צובה בעל טור ברקת על שו"ע, ור"י צמח, ור"מ פאפירש, ור' אברהם אזולאי.

יג. תלמידו הגדול ר"י צמח כשמנה חכמי המקובלים שנמסר להם חכמה זו מדור לדור, כשהגיע לרבינו האריז"ל, כתב וזה לשונו: (בהקדמה ושבחי הרב של ספר שער הגלגולים) וברוך אלקי ישראל אשר לא עזב אמתו וחסדו שמוחץ ורופא בידו הציץ והפרח, האיר וזרח, להאיר על הארץ, אל עבר פניו אור גדול הוא אבי החכמה אשר מילא ידיו לשבת על כסא מלכות האריז"ל תלמידו וותיק חי המדבר איש אלקי בוצינא דנהורא, החסיד והקדוש עניו מע"כ רבינו חיים וויטאל ז"ל, ועשה לנו מודעה רבא לאורייתא קדישתא, וחלק מחכמתו ליראי ה', האיר פרקיו ומשפטיו באמרים שפרים מספרים שונים, פירושים על כל מאמרי הזוה"ק כמה דרושים תילי תילין על כל קוץ וקוץ וכו'.

יד. בנו ר' שמואל וויטאל בספרו שו"ת באר מים חיים כותב: שאביו רח"ו נכנס לפרדס רק אחר שמילא כריסו מהוויות דאביי ורבא, והרביץ תורה ברבים בנגלה ואחר כך

בנסתר. חמש תשובות (פ"ב-פ"ו) בספר הנ"ל נכתבו למר אביו רח"ו. הרבה ספרים חיבר רח"ו שאינם מצויים בינינו. כתבו עליו שמ"ח ספרים חיבר בקבלה, וגם את ספר הגורלות מיחסים לו, ובשנת ש"פ ביום לי ניסן אי דר"ח אייר סליק נשמתו לאביו שבשמים בן ע"ז שנה, זכותו יגו עלינו ועכ"א.

טו. בערב שבת אחד, ר' משה אלשיך, הדרשן החשוב ביותר בזמן ההוא בא אל האר"י ושאלו: "למה הוא (ר' משה אלשיך) גדול בשנים יותר ממני (ר' חיים וויטאל), והיה משועבד לי (ר' חיים וויטאל) לשמוע הדרוש ממנו... והשיב לו, כי הוא (האר"י) ז"ל לא בא לעולם אלא ללמד אותי (ר' חיים וויטאל) בלבד, ושכל שאר החברים לא היו יכולים ללמוד אפילו אות אחת ממנו (האר"י), אלא כולם היו צריכים ללמוד עמי (ר' חיים וויטאל).

(שער הגלגולים)

טז. כאשר שאל ר' חיים וויטאל את האר"י אותה השאלה שנשאלה ע"י הרב אלשיך, ענה לו האר"י שלימוד הקבלה אינו תלוי ברמת הבנתו של התלמיד, בהשכלתו או בהגיון שלו, אלא תלוי בנשמה מדרגה גבוהה המגולגלת בו.

(שער הגלגולים).

פרק ד

הרח"ו ובנו רבי שמואל נקבעו לערוך תורת האר"י ולהוציאה לאור **א.** לתלמידו הנאמן והאהוב ר' חיים וויטאל, וכן לבנו של ר' חיים וויטאל - ר' שמואל, הותיר האר"י את עבודת עריכת רעיונותיו והעלאתם על הכתב, מפעל אשר הנציח את גשוגו של תור הזהב של הקבלה בצפת. שני ממשיכיו הנאמנים סיכמו כמה שאפשר מעשי רבם ואת חכמתו בספרים, המכונים "כתבי האר"י".

ב. רבי חיים וויטאל הפך לדמות אגדתית ומקור חכמה למקובלים בתקופת מאוחרות יותר. אלה יכלו לפנות

לעבודה המרוכזת והבהירה שלו, עבודה אשר פתחה וחשפה את התוכן הסתום והנסתר של יסוד תורת הקבלה - ספר הזהר.

פרק ה

ר' שמואל וויטאל כתב תורת האר"י ביעילות עליונה

א. ר' חיים וויטאל ור' שמואל בנו עבדו יחד על מנת להוציא את כתבי האר"י לאור. ר' שמואל וויטאל כתב כל מילה אשר הועברה לו מאביו ביעילות של סופר מושלם, והספרים שנכתבו הוכרו כספרי הלימוד המפורסמים ביותר של הזהר.

ב. בדיוק כמו במקרה של בחירת הרב חיים וויטאל, גם בנו הרב שמואל וויטאל נבחר בצורה זהירה מאוד למלא את התפקידים אשר הוטלו עליו במשך חייו.

כמה ממושעי ישראל ילחמו במלך המשיח

ובהוא זמנא יתער קודשא בריך הוא גבורתיה לכל עמין דעלמא, ומלכא משיחא יתידע בכל עלמא, וכל מלכין דעלמא יתערוון לאתחברא לאגחא קרבא ביה, וכמה מפריצי יהודאין יתהפכו לאהדרא לגביהו וייתון עמהון לאגחא קרבא על מלכא משיחא, כדין יתחשך כל עלמא חמש עשרה יומין, וסגיאין מעמא דישראל יהון מתין בההוא חשוכא, ועל דא כתיב (ישעיה ס'): "כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים".
פירוש הזוהר: ובאותו זמן יעורר הקדוש ברוך הוא גבורתו לכל אומות העולם, ומלך המשיח יודע בכל העולם, וכל מלכי העולם יתעוררו להתחבר להגיח בו קרב, וכמה ממושעי ישראל יהיו עם אותם האומות להלחם במלך המשיח, ואזי יחשך העולם חמישה עשר יום, ורבים מעם ישראל ימותו באותם ימי החושך, ועל דא כתיב (ישעיה ס'): "כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים". (זוהר הקדוש שמות דף ז' עמוד ב')

קונטרס
סוד ה' ליראין

סדר הגלגולים פרק א'

א) ביאת האריז"ל לעולם הזה היה אך ורק להשלים נשמת רבינו הקדוש רבי חיים וויטאל זי"ע

אלו הדברים שאמר לי מורי האריז"ל זלה"ה. הנוגעים לי ולשורש נשמתי ביום ר"ח אדר שנת השל"א ליצירה. (שער הגלגולים דף מ"ט עמוד א').

וכך אמר לי, שבהיותו במצרים התחיל להשיג השגתו ושם נאמר לו להגיע לעיר צפת תוב"ב כי שם הייתי אני, חיים גר. זאת כדי ללמדני.

עוד אמר לי מורי ז"ל שלא בא לגור בצפת אלא בגללי ולא עוד אלא שעיקר ביאתו לעולם בגלגול הזה, היה עבורי כדי להשלים אותי, ולא לצורך עצמו בא, שכן לא היה צריך לבוא לעולם בזה הגלגול בגללו. הוא גם אמר לי שלא היה מוטל עליו ללמד שום אדם מלבדי וכאשר יעשה את המוטל עליו לא יצטרך יותר להתקיים בעולם הזה.

ב) רבי חיים וויטאל בא כבר לעולם בפעם הרביעי

(בחינת הנפש לבד)

נשמתי, אמר לי מורי ז"ל היתה למעלה ממקומם של כמה מלאכים וגדולה בתכלית המעלה היתה. ויכולתי על ידי מעשי לעלות למעלה מרקיע ערבובת. כאשר שאלתיו מי היא נשמתי לא רצה מורי ז"ל לגלות לי את כל הפרטים, הוא רק אמר כי בתחילה הייתי הרב וידאל די עולושא בעל הספר

של שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש

"מגיד משנה" ושמי נקרא עכשיו כשמו, ואחר כך הייתי בגלגול איש אחד ושמו ר' יהושע סוריאנו. האיש הזה היה עשיר וזקן, בעל צדקה ומשכים ומעריב בבתי כנסיות ובתי מדרשות. אחריו הייתי בגלגול בבחור אחד ושמו אברהם, היה זה נער בן שלוש עשרה שנה ונפטר בשנתו הארבע עשרה. אחריו באתי בגלגול שבו אני כעת ונקרא שמי חיים בשם הראשון שבו נתגלגלתי דון ווידאל בעל הספר "מגיד משנה".

ג) רבי חיים וויטאל בגלגולו הקודם שהי' המגיד משנה לא האמין די בחכמת הזוהר

הסיבה שהתגלגלתי בגלגול הזה, אמר לי מורי, היא בגלל שבאחד הגלגולים הקודמים לא האמנתי די בחכמת הזוהר, לפי דבריו הבנתי שכוונתו היתה בזמן שהייתי בגלגול של בעל ה"מגיד משנה". הבנתי זאת מדבריו של מורי ז"ל שאמר לי שאני צריך בגלגולי זה לעסוק בחכמת הזוהר היות ואז הייתי מעיין גדול וחרף בחכמת העיון וכעת אני צריך לכך.

ד) רבי חיים וויטאל - נפש ורוח של: רבי אלעזר בן ערך, רבי אלעזר בן שמוע ורבי עקיבא

עוד אמר לי, כי כל הגלגולים הנזכרים אינם רק מבחינת נפש שלי בלבד כי בחינת הרוח והנשמה יש בהם דברים מגלגולים אחרים. מורי ז"ל גם גילה לי כי בהיותי בן י"ג שנה **נתעבר בי נפש ר' אלעזר בן ערך** תלמידו של רבי יוחנן בן זכאי, ובהיותי בן עשרים שנה **נתעבר בי נפש רבי אלעזר בן שמוע** תלמידו של רבי עקיבא, לפי שהיה אחד מעשרת הרוגי מלכות, מעלתו גדולה מרבי אלעזר בן ערך. עתה בשנת השל"ה ליצירה כשאני בן עשרים ותשע שנים מרחפים עלי גם רוחו של רבי עקיבא להתעבר בי בעזרת ה' יתברך.

ה) רבי חיים וויטאל - מקבל נפש ר' ינאי

ביום ראשון של חול המועד פסח הלכתי עם מורי ז"ל לכפר אחד הסמוך לצפת בשם עכברא, ושם נכנסנו לתוך מערת ר' ינאי, מעין יצא מפתח המערה שהיה צר עד מאוד, והוא אמר לי שלא רק ר' ינאי קבור שם, אלא גם ר' דוסתאי ורבי נהוראי. **באותו מקום הדביק נפשו בנפש ר' ינאי**, ובכלל דבריו אמר לו ר' ינאי: אני הוא ר' ינאי בעל הציון הזה הבא עמך חיים וויטאל, שישמור^נ על עצמו מרכילות ומלשון הרע ושיחה בטלה ויהיה שפל רוח מאוד ואני אהיה עמו בכל מקום.

ו) ר' חיים וויטאל - מקבל נפש: משה רבינו ע"ה, רבי יוחנן בן זכאי, רבי עקיבא, אביי ורב אחאי

ביום ההוא אמר לי מורי זלה"ה כי לנפשי יש שייכות ואחיזה בנפשו של משה רבינו ע"ה כי כל כלל הנשמות נכללו בו ובפרט נשמות הצדיקים ויש לי חלק בחינת **נפשו** דווקא ממנו, אבל בבחינת הרוח והנשמה לא היה מדבר אז מה ענינם. עוד אמר שנפש זו התגלגלה אחר כך בכמה גלגולים עד שנתגלגלה ברבי יוחנן בן זכאי, ואחר כך בר' עקיבא³, ואחר

א) עיין ספר "לקוטי אמרים" באגרת הקודש פרק יט ופרק כט, מה שכתב משם האריז"ל, עיין שם.

ב) במסכת יבמות (דף ט"ז עמוד א') ז"ל: אמר לו ר' דוסא בן הרכינס לרבי עקיבא, אתה הוא עקיבא בן יוסף ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו? שב בני, שב, כמותך ירבו בישראל. עכ"ל. ובספר "ניצוצי שמשון" למהר"ש מאוסטרופולי ז"ל כתוב: כי בש"ס מוזכר שמו של רבי עקיבא תקס"ד פעמים, והלכה כמותו שע"ה פעמים, וזה הוא אמר ר' דוסא לר' עקיבא 'ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו', שכן תיבות 'מסוף העולם ועד סופו' עולים במספר תקס"ד בדיוק, ונרמז עוד במה שאמרו בגיטין (סז.) ר' עקיבא אוצר בלום, -

כך נתגלגלה כמה גלגולים, עד שנתגלגלה באביי הנקרא נחמני, חברו של רבא, ואמר לי כי זה סוד² מה שאמרו רבותינו ז"ל בגמרא כי שלושה אנשים³ חיו מאה ועשרים שנה, והם: משה

[נמלא] של דברים] דעולה תיבות 'אוצר בלום' כמספר שע"ה, לומר שהלכה כר' עקיבא בשע"ה מקומות. (עיין שם ברש"י ותוספות).

ובספר "עשרה מאמרות" (דף ל"ג עמוד א') כתוב: רבי עקיבא היה גלגול שמעון ורבי אליעזר היה גלגול ראובן, ובדף צ' איתא רבי עקיבא היה גלגול יששכר.

ג) עיין בשער הגלגולים (הקדמה לו, דף קד). וכן כתוב בספר "חסד לאברהם" (אזולאי) (שער מ"ה נהר כ"ב), כי ר' יוחנן בן זכאי ור' עקיבא, היו מבחינת שני זרועות ימין ושמאל של משה רבינו מעורבין בקין, ולכן שנותיהם שוות, וחיו מאה ועשרים שנה כמו משה רבינו, עיין שם. ובספר "חסד לאברהם" (אזולאי) כתב וזה לשונו: דע, כי משה הכה לעוג מלך הבשן, כי בעוג הי' ניצוץ קדוש אחד, והוא ניצוץ שמעון בן נתנאל ר"ת **בשן שמעון בן נתנאל**. וניתן ביד משה, כי כן ר' שמעון בן נתנאל הי' תלמידו של רבן יוחנן בן זכאי, שהוא שורש זרוע ימין דמשה, לפי שהי' ירא חטא נאמר אל תירא אותו, עד כאן תוכן דבריו. וזה מה שנאמר (אבות פרק ב' משנה ח') "ר' שמעון בן נתנאל ירא חטא". הרי אנו רואים מכאן השייכות של רב ותלמיד בעיני הגלגולים ושורש של הגלגולים של רבי יוחנן בן זכאי - רבי שמעון בן נתנאל - עוג מלך הבשן ומשה. וראה להלן מה שגילה האריז"ל לרבינו חיים וויטאל בענין גלגול ותיקון רב ותלמיד.

ד) ראה ראש השנה דף לא: וזה לשונו: כל שנותיו של רבן יוחנן בן זכאי מאה ועשרים שנה, ארבעים שנה עסק בפרקמטיא [במסחר] שיוכל להגיע לעצמאות כלכלית ויוכל לעסוק בתורה, ארבעים שנה למד [תורה], ארבעים שנה לימד [תורה] - [רבי יוחנן בן זכאי היה נשיא הסנהדרין לאחר חורבן הבית, והיה מגדולי מנהיגי ישראל שבכל הדורות. חכמי הדור - ר' אליעזר, ר' יהושע ועוד, היו כולם תלמידיו, ומהם פשטה תורה בכל ישראל. הוא גם טיפח את רבן גמליאל והכיניו להיות ממלא מקומו כנשיא אחריו (ויש אומרים אף בחייו). ורואים בזה ב' דברים נפלאים: א. כמו שמשה רבינו היה לו תלמיד, יהושע, היה לרבן יוחנן זכאי תלמיד יהושע. ב. משה רבינו

רבינו, רבי יוחנן בן זכאי¹ ור' עקיבא². משה רבינו חי ארבעים שנה בבית פרעה, ארבעים שנה במדין, וארבעים שנה הנהיג

עליו השלום מינה את יהושע אחריו, רבי יוחנן בן זכאי על ידי תלמידו יהושע פשטה התורה בכל ישראל נוראה וזהר הקדוש חלק א דף קיג, ב, שמבאר שם למה משה מת בחוץ לארץ. (ועיין סנהדרין דף צד עמוד א), ועיין ירושלמי נדרים (דף ה' ו'), ועיין בבן יהוידע ברכות (דף כח עמוד ב).

ה) עיין שער הגלגולים (הקדמה לו), כי שורש נשמות אלו יש להם אחיזה ושייכות וקורבה עם משה רבינו, כי כל הנשמות כלולות בו ובפרט נשמות הצדיקים וכו'. עיין שם. ואפשר לפרש דברי ה'שער הגלגולים' במה שכתב **"וקורבה עם משה רבינו"** שרבן יוחנן בן זכאי (הכהן) היה מצעירי תלמידיו של הלל הזקן, והאריך ימים הרבה, ועם זאת שנאמר בשבחו **"לא הניח דבר גדול ודבר קטן שלא למד, ממעשה מרכבה עד להויות אביי ורבא"**, ועם זאת היה צנוע ועניו ביותר בדרכיו ונהג להקדים שלום לכל אפילו לנכרי בשוק, כי היה מחזיק את כל אדם יותר גדול ממנו, וכמדריגתו של משה רבינו עליו השלום שאמר **"ונחנו מה"**.

עוד נאמר שם במסכת סוכה (דף כ"ח עמוד א'): שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, שלשים מהם ראויים שתשרה עליהן שכינה כמשה רבינו נבוודאי רבי יוחנן בן זכאי היה אחד מהם כמו שכתב ב'שער הגלגולים' **"יש להם אחיזה ושייכות וקורבה עם משה רבינו"**. והרא"ה כתב: **"לא שהיו גדולים כמשה רבינו, אלא שהיו ראויים להשראת שכינה עליהם תמיד כמשה"** עד כאן לשונו.

ב'מגלה עמוקות' (אופן פ"ה) כתוב: **מה שהיה הוא שיהיה** ראשי תיבות **משה**, כי משה מתגלגל בכל דור ודור וביובל שהוא רק אלף דור, לזה אמר משה **"אעברה נא"** כשאכנס לארץ ישראל יהיה עיבור שלי בזה הדור מה שאני מתגלגל בכל אלף דור, וזהו נוטריקון **"נא" נ' אלף**, והשיב לו הקדוש ברוך הוא למשה **"רב לך"** צריך אתה להיות רבן של כל ישראל בכל דור ודור, וזה שאמר משה **"ויתעבר ה' בי למענכם"** ראשי תיבות **"יובל"** שעבורו של משה עד יובל הגדול, כל זה **"למענכם"** שנשמתו של משה מתנוצץ בכל דור ודור.

את ישראל, וכן רבי יוחנן בן זכאי ארבעים שנה עסק במסחר, ארבעים שנה למד, וארבעים שנה לימד¹, וכן רבי עקיבא ארבעים שנה היה עם הארץ, ארבעים שנה למד וארבעים שנה לימד, וגם גלגלו באביי נרמז כך במה שאמרו חז"ל כי ריב"ז לא הניח מקרא ומשנה והויות דאביי² ורבא והבן ענין זה. אחר כך נתלבשה נפש זו באחד מרבנן סבוראי הנקרא רב אחאי, וזה שנאמר בתלמוד עליו פריך רב אחאי ואמר לי כי נדמה לו שרב אחאי הוא רב אחא משבחא בעל השאלות.

ז) ר' חיים וויטאל נתגלגל בנפש של: רבי דוסתאי גאון, ר"י הלוי, מגיד משנה, ר' יהושע סוריאנו, אברהם והרמב"ם

אחר כך נתגלגלה נפש זו ברבי דוסתאי גאון, ואחר כך עברה כמה גלגולים נוספים עד שנתגלגלה בר"י הלוי נכדו של הר' זרחיה הלוי בעל ה"מאור". אחר כך נתגלגלה בהרב בעל ה"מגיד משנה" ואחר כך בר' יהושע סוריאנו ואחר כך בבחור אברהם הנזכר לעיל ולבסוף נתגלגלה בי, הצעיר חיים.

(ו) ראה ברכות (דף סא עמוד ב), רבי עקיבא הי' מאריך באחד עד שיצאה נשמתו באחד. יצאה בת קול ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד, ואתה מזומן לחיי עולם הבא. ועיין בספר ליקוטי שושנים להגאון הקדוש רבינו שמשון מאוסטרופולי ז"ל.

(ז) עוד דבר נפלא אנו רואים כאן, ששלשתם הרביצו תורה מגיל שמונים עד מאה ועשרים שנה.

(ח) אביי נתגלגל מנשמת רבי יוחנן בן זכאי, ראה סוכה (דף כח עמוד א): אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה וכו', דבר גדול ודבר קטן, דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן, הויות דאביי ורבא וכו'. וראה דבר נפלא מה שכתב רבינו בשער הגלגולים (הקדמה לו) דהנשמות של נדב ואביהוא נתגלגלו ברבן יוחנן בן זכאי ואחר כך ברבי עקיבא ואחר כך ברב ייבא [אותיות אביי בהיפוך] ואחר כך באביי, וזה מה שאמרו ברבן יוחנן בן זכאי שידע הויות דאביי ורבא.

**ח) סימנים לדעת גלגוליו הקודמים, ולפי זה יבין מה
שצריך לתקן בגלגולו הזה**

עוד אמר לי שיש לי שייכות וקרבה לרמב"ם, לכן כתב ה"מגיד משנה" באור על הספר "היד החזקה" של הרמב"ם זלה"ה כנודע. ואמר לי כי לסבת היותו רבי אלעזר בן ערך תלמידו של רבי יוחנן בן זכאי, שהוא שורש נפשי כנוכר לעיל לכן בא עתה להתעבר בי בהיותי בן שלוש עשרה שנה כדי להשלים מה שחסר לרבן יוחנן בן זכאי רבו והוא מדריכני עתה ומסייע לי^ט, שכן התלמיד חייב בכבוד רבו.

בהיותי בן עשרים שנה נתעבר בי רבי אלעזר בן שמוע כדי להשלים חלקו של ר' עקיבא רבו.

סימן נתן לי שיש בי מחלקו של רבי עקיבא, שבכל פעם שאני רואה אנשים שיש בדעתם להרוג אדם מיד אני מתעלף, שכן נפשי זוכרת עדיין את הסבל והצער שהיו לה בהיותה מגולגלת ברבי עקיבא בשעה שהרגוה הרומאים.

ט) ואיתא בספר "תמונה" מי שיש לו אלו הדברים שסימנם צעקתו^ז שהם, צדיק ענוה קרבן תפלה וידי ינצל וימלט מן הגלגול כו'. ואיתא בספר "גליא רזיא", וזה לשונו: נתקבצו אלהי האומות ושריהם אמרו לפניו, רבונו של עולם גם כן אנחנו מן יציר כפיך, אב אחד לכולנו, כשם שעשית תקנה לאילו לזרע אברהם על ידי גלגולם, סוף כולם יש להם חלק לעלמא דאתי, מה ראית שבחרת בזרע אברהם יותר מכולנו. השיב הקדוש ברוך הוא אם הייתם עושים כמו שעשה אברהם שהכיר אותי מקטנותו ונכנס באור כשדים לאהבתי ואף ראיתם שהצלתי אותו מידכם מהאש שלא שלט בו, עם כל זה לא האמנתם בי, מכאן ואילך אל תדברו עמם מטוב ועד רע כו'.

עוד סימן' נתן לי שבהיותי בחור השתוקקתי⁸² ללמוד בפרקי רבי אליעזר והטעם היה לפי שהיה רבו של רבי עקיבא.

(י) רבינו הקדוש, הוא רבי יהודה הנשיא שהיה מסדר המשניות, הי' גלגול של יעקב אבינו כמבואר במגלה עמוקות (אופן פד) כי רבי יהודה "הנשיא" ראשי תיבות היה ניצוץ של יעקב אבינו. וסימן יפה מצאנו במסכת כלאים (פרק ט) איתא, מעשה ברבינו הקדוש שהי' בציפורי שבע עשרה שנה, קרא על עצמו את הפסוק "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה", וכן ויחי יהודה בציפורן שבע עשרה שנה. וכמו שיעקב אבינו עליו השלום חי במצרים שבע עשרה שנה חיי נחת, כמו כן הי' לר' יהודה הנשיא בציפורי חיי נחת עיין שם. ובאגרת הקודש לבעל התניא בפרק ז' מבאר וזה לשונו: והנה שופריה דיעקב מעין שופריה דאדם הראשון שתיקן חטא אדם הראשון והיתה נשמתו גם כן כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם והיה מרכבה לתורה שלמעלה שנקרא בשם אדם, כמו שכתוב ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם וכו', וכמו שכתוב זאת לפני ישראל כו', אין זאת אלא תורה כו', שהיתה כלולה ומלובשת בנשמת ישראל סבא הכלולה מכל הנשמות וזהו "ויקרא לו א-ל אלוקי ישראל", עיין שם עוד.

ובמדרש הנעלם (דף ל"ז עמוד א') כתב על הפסוק "וילך שם כי בא השמש", בגינייה ויזרח לו השמש. דאיהו משה דאת' ביה בגלגול רוחיה דמשה ובגין דא משה ויעקב בחדא דרגא הוי קיימא.

ובמדרש פליאה כתוב על הפסוק "ויקרא לו ה' שלום", מהו שלן]ם ויבא יעקב של(ו)', ומהו שלם, זה יוסף הצדיק שכל מה שאירע ליעקב אירע ליוסף.

ובספר 'גליא רזיא' כתוב: תתקע"ד דורות היו מגולגלים בצאן לבן, ואחר כך הולכים יעקב למצרים, ושם היו פרים ורבים, וזכו להתגלגל במין האנושי, ולכן היו ישראל פרים ורבים מאד במצרים. (וראה מה שכתב בספר "ישמח משה" על תנ"ך, שהישמח משה אמר על עצמו שבא כמה פעמים בגלגול. פעם אחת היה מגולגל בצאן יעקב אבינו ע"ה, וזוכר הניגונים שיעקב

שר אז. (וכמבואר בירושלמי לא ברא הקדוש ברוך הוא עולמו אלא בשביל שירה זומרה), ראה לקמן בהערה יא. יב.) פעם ב' היה במחלוקתו של קרח נגד משה רבינו, ולא התערב בשום צד. פעם ג' היה ירמיהו הנביא, ולכן למד כל ימיו ספר ירמיה, והיה בוכה הרבה על חורבן בית המקדש). ואפשר להוסיף על זה, כי ירמיה הנביא היה נשמת שלמה המלך עליו השלום כמבואר בספר הגלגולים, ולכן בכה כל כך על חורבן בית המקדש שבנה אותו בעצמו, ודו"ק.

ובספר 'עמק המלך' כתב על הפסוק "שגר אלפיך" זהו סוד של האלף תתקע"ד דורות וכו' דורות שנשתקעו וכו'.

יא) עוד סימנים נחוצים לדעת מה חובתו בעולמו, והתיקונים שבא לתקן בעולם הזה. ראה בספר הקדוש "שבט מוסר" (פרקים א, לו) וזה לשונו: כדי שידע אדם על מה בא לעולם הזה, יתבונן למה לבו נמשך ביותר, אם לעבירה או מידה רעה מסוימת, ידע שבא לתקן מידה או העבירה ההיא, ועל זה ישם דעתו לתקן. וכן אם רואה שיש לו משיכה למצוה מסוימת יותר משאר מצות, ידע שקיום מצוה היא תיקונו ושלימות נפשו, וכמו שאמרו בגמ' שבת (דף קיח עמוד א) אביך באיזו מצוה הי' נזהר הרבה, אבוך במאי זהיר טפי? אמר ליה בציצית [אמרו לו: בציצית] עיין שם, (ועיין אגרת הקודש לבעל התניא בפרק ז' דף קי"ב מה שכתב בזה). ולפי המצוה ידעו מה תיקונו. כמו כן אם רואה שלבו נמשך בלימוד אחרי תחום מסוים, כמו דרוש או רמוז, או עיון או בקיאות, או נגלה או נסתר, ידע שלוזה הוא נתגלגל עתה, כיון שהשלים בפעמים קודמות את שאר חלקי התורה. ואל יתפתה אחר חבריו ויניח מללמוד מה שלבו חפץ [שנאמר (תהלים א') 'כי אם בתורת ה' חפצו' (ועיין שם באגדת מהרש"א)]. כי זה הוא הסימן שלימוד זה מתאים לצורך נשמתו, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל אין אדם לומד אלא במקום שלבו חפץ (עבודה זרה דף יט עמוד א). רוצה לומר יען שהאדם נתגלגל לצורך הלימוד ההוא שלבו חפץ, ירבה בלימוד זה דווקא, וטוב לו בעולם הזה ועולם הבא. עד כאן תוכן דבריו. וידוע דכל דברי בעל "שבט מוסר" הם דברי קבלה וכפי הנראה מה שכתוב לעיל הם דברי הרמ"ק ב'שיעור קומה' וזה לשון קדשו: ואם תאמר במה ידע האדם את הדבר שעל אותו דבר בא בגלגול, אם מצוה או עבירה.

דע, הענין הזה מוטבע בסגולה באדם בסוד רדיפת הנשמה וחשקה בענין המצודה, או יצרו מפתהו על אותה עבירה שהכשילו קודם, ומחתרת לגנב היא חתורה מקודם, ובא לו היצר הרע באותו דרך, לכן יזהר ממנה. עד כאן תוכן דבריו ז"ל. - (ועיין ליקוטי אמרים פרק מ' שכל זמן שלא חזר ולמד תורה לשמה אין לימודו עולה וכו', עיין שם מה שמביא מהזהר מהרח"ו דברים נוראים ונפלאים בענין לימוד תורה שלא לשמה שאינו שוה כלום ואינו עולה למעלה אלא נשארת למטה בעולם הזה הגשמי שהוא מדור הקליפות וכו', עיין שם).

וצריך ביאור על מה ולמה יש רק יחידי סגולה שיודעים סוד הגלגול כמו שכתוב "סוד ה' ליראיו", ומדוע לא ידע כל אדם מה שפגם בגלגול העבר, כדי שידע לתקנו בגלגול הזה? הרמ"ק בספרו "שיעור קומה" כתב כמה טעמים לזה: א) דאם הי' זוכר את גלגולו, לא הי' מקבל שכר כל כך על עבודתו, כיון שהי' עובד את ה' מחמת יראת העונש או מחמת השכר, וזו אינה עבודה שלימה, ב) אם יזכור האדם את שעבר עליו בגלגול הקודם, תתרבה שנאה ואיבה בעולם, כי פעמים זה הרג את זה, כמו קין שהרג את הבל, ועשו שלום ביניהם, והנה יתרו גלגול קין, וכמו שבעבר עונו של קין הי' שלקח את תאומתו של הבל והרגו, עתה על עסקי התאומה דהיינו צפורה עשו יתרו ומשה רבינו, שהם גלגול קין והבל - שלום ביניהם, ונכנס יתרו תחת כנפי השכינה, והודה יתרו לדברי משה רבינו, ואמר "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים". ואם יתרו הי' זוכר את השנאה אשר ביניהם לא הי' חוזר. וכיוצא בזה יש בדרכי ה' כמה סתרים שהקדוש ברוך הוא הסתיר סוד הגלגול מבני אדם, שיש בני אדם שנושאים את בת זוגם של חבריהם, ואם היו יודעים, איש את רעהו חיים בלעו. יש ואדם מתגלגל כדי להביא את אביו לעולם, ואם הי' יודע שהוא אביו והוא בנו, היאך הי' מקיים מצות כיבוד אב, וכדומה. עד כאן תוכן דבריו, עיין שם. (ועיין "שבט מוסר" פרקים א-ל).

ובספר 'עמק המלך' (דף ה' עמוד ג') כתוב: דע כי קין נתגלגל עיקר נשמתו ביתרו, ורוחו בקרח, ונפשו במצרי, וזה שכתוב "כי שבעתים יקם קין" ראשי תיבות "יקם" יתרו קרח מצרי. המצרי הרגו משה. קרח לעולם היה מתקנא, עד שנבלע. יתרו התקין עצמו ונתן לו צפורה תאומתו שבעבור זה הרג קין להבל.

וראה באריכות בספר "קב הישר" וראשית חכמה שמביאים דברי הרמ"ק וזה לשונו: משפטי ה' והנהגתו סתומה, והדלת ננעלת מבני אדם. וכבר נמצא בזמנינו ועינינו ראו ולא זר, נואף אחד שמת ונתלבש בכלב, והמית את הנואפת, ובן הנואפת הרג הכלב ואחר כך מת בן הנואפת, במשפטיו של הקדוש ברוך הוא להמית הממזרים בסתר, ובני אדם תמהו על המעשה, ולא נתגלה המציאות כולו אלא לשרידים, ובלי ספק ה' מעשה תמהון לבב לאותם שראו אותו כי נורא הוא, וזה ראינו בעינינו. עכ"ל.

וראה בזוהר פרשת תזריע (דף ע"ד עמוד ב'), שהשוכב עם אשת איש אפילו עשה תשובה גמורה לא ינצל מדינה של גיהנום, כי לא ינקה כל הנוגע בה, וכן איתא במשנה חגיגה (דף ט') רבי שמעון בן מנסיא אומר איזה מעוות לא יוכל לתקן זה הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר וכו' ופירש רש"י שם, אין עונותיו נמחקין על ידי תשובה עיין שם.

ובספר 'חסד לאברהם' חלק נשמה כתוב: העובר על גילוי עריות יתגלגל בגמל, על עבודה זרה יתגלגל בשפן, על שפיכות דמים יתגלגל בחזיר, ואם הוא מלך או נשיא יתגלגל בכלב. (ועיין עוד בספר הקדוש "שבט מוסר" פרקים א-ח. ועיין שכר ועונש שמות חלק א, ובסדר ויקרא כמה מעשיות נוראים).

היוצא לנו מכל הנ"ל שכל אדם יתן אל לבו לשוב באמת על כל החטאים, כי אית דין ואית דיין, ויעמיק עצמו וישריש בילדיו עניני אמונה של שכר ועונש וגלגולים שגילה לנו רבינו האריז"ל ותלמידיו הקדושים, בשער הגלגולים וספרי רבינו חיים וויטאל שהי' תלמיד האריז"ל וכל ביאת האריז"ל בעולם הי' בשביל תלמידו ר' חיים וויטאל ז"ל, ועיין עוד בגלגולי נשמות לרבינו מנחם עזרי' מפאנו ז"ל תלמיד מהר"י סרוק ז"ל. וכבר כתב עליו החיד"א (שם הגדולים ערך הרמ"ע) שהי' לו מגיד וממנו למד רוב תורתו. ועל ידי כל הנ"ל יאמין באמונה פשוטה כי לכל דבר קטן בעולם יצטרך ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. ועל ידי אמונת הגלגול לא יתרעם על מדותיו של הקדוש ברוך הוא, ויהי' לו מדת השתוות כמו שגילה לנו הבעל שם טוב הקדוש (עיין ספר "דרך אמת" בסוף הספר שקיבל מהבעל שם טוב שצריך לומר כל פעם "אזוי אזוי", והביאור בזה כמו שהשם עושה זה טוב, בין לטוב בין לרע

ומפני מה היו רבי עקיבא ורבן יוחנן בן זכאי^ב עמי הארץ בתחילת בחרותם ארבעים שנה? ובפרט רבי עקיבא

יקבל עליו בשמחה כמו שאמרו ז"ל במסכת ברכות "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה", ופירש"י שם: ולקבלינהו בשמחה. ויאמין שכל המקרים וכל הנסיעות וכל הזיווגים והתקשרות בין אדם לחבירו הכל הוא מפלאות תמים דעות בסוד גלגולים הקודמים, כמו שכתוב ב"פלא יועץ" (ערך גלגול), וזה לשונו: גם מתוך אמונת הגלגול ידע אדם כי משפטי ה' אמת, הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפטיו, ולא יתרעם על מידותיו יתברך כמנהג כמה בוערים בעם, שכאשר באים עליהם יסורים קשים פוערים פיהם כלפי מעלה ואומרים רבונו של עולם, מה פשעי ומה חטאתי, האם חטאי ופשעי גברו על כל העולם, למה תעשה כה לעבדיך. ולו חכמו ישכילו כי הצור תמים פעלו וכל דרכיו משפט אל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא, נותן לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו ולו נתכנו עלילות וכו'. וגם על ידי הגלגולים מתגלגלים עניני הזווגים ומיתות, וכל המקרים הכל הוא מפלאות תמים דעות במדה ובמשקל ובמשורה, כאשר הרואה בספרי המקובלים המספרים עניני הגלגולים בעיניו יראה ולבבו יבין ויאמר מה רבו מעשיך ה' ומה נפלאות אהבתו לנו, אשר חשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, יהי שם ה' מבורך ומרומם על כל ברכה ותהלה. עד כאן לשונו.

(ב) ראה ב"שער הגלגולים" הקדמה לו (דף מ' סוף עמוד א') ובהקדמה לח (דף ע"ט עמוד ב'), וראה במסכת סוכה (דף כח עמוד א) רבן יוחנן זכאי ידע כל התורה כולה (כמו רבי עקיבא) מפני שהיתה לו כח נשמתו משורש משה רבינו (עיין לעיל), וכמו שכתב ב"חסד לאברהם" (אזולאי) (שער מה נהר נב) שרבי יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא היו מבחינת שני זרועות ימין ושמאל של משה רבינו מעורבין בקין, ולכן שנותיהם שוות, וחיות מאה ועשרים שנה, כמו משה רבינו, עיין שם עוד. ועיין בספר "שער הגלגולים" (הקדמה לב, לג, לד) דקין נתגלגל לגלגלים רבים בכמה בחינות, ובא גם בגלגול חזקיהו מלך יהודה (ראה ברכות דף כח עמוד ב. מסכת בבא קמא דף טו עמוד ב), ונתקן על ידו בג' בחינות כהונה מלכות וחלק הבכורה, לזה

שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש שמא

שהיה שונא תלמידי חכמים ואומר: מי יתן לי תלמיד חכם ואשכנו כנחש, מפני שנפשם היתה בחינת טיפת זרע מאותם עשר טיפות שהוציא יוסף²⁷ הצדיק מבין עשר אצבעותיו

נתכוונו חז"ל (סנהדרין דף צד עמוד א) באמרם: ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות את חזקיהו משיח וסנחריב גוג ומגוג [שהיה אז פתח לגאולה ונסתם], אלא שנתבטל הדבר, (ועיין שכר ועונש פרשת בהר סיפור נאה על זה מהאריז"ל) כיון שלא אמר שיריה לפני ה'. [וכדאיתא בירושלמי לא ברא הקדוש ברוך הוא עולמו אלא בשביל שיריה חמרה]. (ועיין במפרשי הש"ס למה חזקיהו לא אמר שיריה). אחר כך נתגלגל שוב במתיתו בן חשמונאי, ואחר כך נתגלגל בעקיבא בן מהללאל, ואחר כך נתגלגל ברבן יוחנן בן זכאי. נולד ג' אלפים תשי"ג וחי ק"כ שנה. ובספר "שלשלת הקבלה" (דף כז) כתב: טיטוס עשה לרבי יוחנן בן זכאי לנשיא ומלך ג' שנים אחר החורבן כנראה בפרק הניזקין ובאבות דרבי נתן. ובמשנה סוכה (דף מ"א עמוד א') שתיקן ט' תקנות אחר החורבן, עיין שם.

(יג) עיין ב"שער הגלגולים" (הקדמה לו): הנפש של רבן יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא, היו מבחינת טיפת זרע אחד מאותן עשר טיפות שיצאו מיוסף הצדיק מעשר אצבעותיו. לכן היו מ' שנה הראשונים עמי הארץ, ולכן רבי עקיבא נקרא 'בן יוסף', כיון שהוא משורש יוסף הצדיק עיין שם עוד. (ועיין שם הקדמה כי דף כו. ובהקדמה לג, לד).

ונשמת יוסף הצדיק בא אחר כך ברבי יוחנן, ראה ברכות (דף ה עמוד ב) וזה לשונו: אמר רבי יוחנן דין גרמא עשיראה ביר. פירש רש"י: זה עצם של בן עשירי שמת לו. ורבי נסים גאון האריך בפירושו כיצד מת בנו העשירי (ועיין עוד בערוך). ובספר "סדר הדורות" (ערך ר' יוחנן) כתב שם דבר נפלא וזה לשונו: ויוסף על ידי שדיבר לשון הרע על אחיו גרם שמכרו אותו, והוציא י' טיפות על כן מתו עשרת בני ר' יוחנן, וזה סוד מזרעי' דיוסף, עיין שם, (ועיין עוד "שער הגלגולים" הקדמה לב, לג). מדבריו נמצא נחת רוח מרובה להבין אל נכון מה שקרה לר' יוחנן, היות ורבי יוחנן ניצוץ מנשמתו הגדולה של יוסף הצדיק, ובא בגלגול זה לתקן חטאו. והמתבונן באורח חייו של ר' יוחנן, ימצא מספר דמיונות בינו ובין יוסף הצדיק, כשם שיוסף נתייתם מאמו בגיל צעיר, כך קרה לר'

יוחנן (עיין קידושין דף לא עמוד ב), וכמו שיוסף מלך שמונים שנה במצרים, כך ר' יוחנן מלך כראש ישיבה שמונים שנה. כמבואר באריכות בספר "סדר הדורות" (שם וב"שער הגלגולים" בהקדמה סו-לג). וכשם שיוסף הי' יפה תואר כך הי' ר' יוחנן יפה תואר מאוד כמבואר בגמרא (בבא מציעא דף פד עמוד א). וכן איתא במסכת ברכות דף כ עמוד א): ר' יוחנן הוה רגיל דהוה קאזיל ויתבי בשערי טבילה, אמר כי סלקן ואתיין בנות ישראל מן נהרא יסתכלי בי דלהוי להו זרעא דשפירי כוותי נוייהו להן ילדים יפים כמותי]. אמרו לי רבנן לא קא מיסתפי מר מעינא בישא [אמרו לו חכמים: אין אדוני מתירא מעין הרע?], אמר להו אנא מזרעא דיוסף קאתינא דלא שלטא בי' עינא בישא [אני מזרעו של יוסף אני בא שאין שולטות בו עין הרע] דכתיב בי' (בראשית מט, כב) בן פורת יוסף בן פורת עלי עין (עיין שמות רבא ח, א. אגדת בראשית כב). [ודרש על כך ר' אבהו: על תקרא "עלי עין" אלא "עולי עין" - כלומר: מעולים ונעלמים מן העין, שאין העין הרעה שולטת בו]. וראה מה שכתב רבינו האריז"ל בספר "שער הגלגולים" (הקדמה כו שמבאר בעניני הנשמות): על הנאמר ביוסף ויפוזו זרועי ידיו (בראשית מט, כד), דאף על פי שיוסף הצליח לעמוד בנסיון נגד אשת פוטיפר ולא חטא עמה בפועל, אך במחשבתו חטא ובאו לו הרהורים רעים, ויצאו ממנו עשר טיפות דרך אצבעות ידיו, וזה נחשב לו כהוצאת זרע לבטלה. עד כאן תוכן דבריו. (ועין עוד ב"שער הגלגולים" (שער ח הקדמה לב-לו), ובעץ חיים שער דרוש הנקודות פרק ג, ובוהר הקדוש בראשית דף קנט. עיין שם).

עוד כתב שם בספר "סדר הדורות", כי מה שלא הי' לר' יוחנן זקן כדאיתא בבא מציעא (דף פ' עמוד א) [דהדרת פנים לא הוא ליה], כיון שהי' ניצוץ של יוסף הצדיק, והוא הי' נוהג לסלסל בשערו ויצא בלא חתימת זקן, לכן גם ר' יוחנן לא הי' לו חתימת זקן. ואיתא במסכת מנחות (דף מד עמוד א): מעשה באדם אחד שהי' זהיר במצות ציצית, שמע שיש זונה בכרכי הים שנוטלת ד' מאות זהובים בשכרה, שיגר לה ארבע מאות זהובים וקבע לה זמן וכו', אמר לה [ר' חייא] לכי זכי במקחך, אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר, זה מתן שכרו בעולם הזה, ולעולם הבא איני יודעת. עד כאן. ודבר נפלא כתוב מורנו רבי חיים וויטאל בשם האריז"ל בספר הליקוטים (פרשת וישלח סימן לח), כי אותו אדם

הי' ניצוץ של יוסף הצדיק, ואותה זונה היתה ניצוץ של אשת פוטיפר, עיין שם.

וראה עוד במסכת עבודה (דף יא עמוד ב): אמר רב יהודה אמר שמואל, עוד אחרת יש להם ברומי, אחת לשבעים שנה מביאין אדם שלם ומרכיבין וכו', ומניחין לו בראשו קרקפילו של רבי ישמעאל וכו'. עד כאן. ופירש רש"י: קרקפילו של ר' ישמעאל, כהן גדול ומהרוגי מלכות הי', ומתוך יופיו נכנס בלב בת קיסר והפשיט עור פניו וחנטה באפרסמון. עיין שם. ובספר "חסד לאברהם" (אזולאי) כתב: דע, מה שנגרם לצדיק הגדול ר' ישמעאל בן אלישע כהן גדול עונש נורא כל כך, היות והוא גלגול נשמת יוסף ואדם הראשון, ולכן הי' יפה עד מאד דוגמת יוסף, והי' ראוי לעונש ההוא כדי לתקן הפגם של עשר ניצוצות זרע יוסף הצדיק, ולכן הפשיט את עור פניו כנגד ויפשיט את כתונת יוסף. וכמו שיוסף נשבה בין המצרים כן נשבה ר' ישמעאל בין הגוים, כשמצאו ר' יהושע בן חנניא אמר, "מי נתן למשיסה יעקב" וגו', שאותו תינוק הי' ר' ישמעאל כהן גדול. עד כאן תוכן דבריו. וכן כתוב בספר "שער מאמרי רז"ל" להאריז"ל (עמוד יב דיבור המתחיל יהואיל אתא) וזה לשון קדשו: ולכן כמו שהוא חטא להביט באשת אדוניו וכיוצא, לתקן בגופו וכו', לכן הפשיט עור פניו גם הוא, וכן אשת פוטיפר נתגלגלה גם היא בבתו של קיסר, וחמדה עור פניו. עד כאן לשונו.

ובהגהת מורנו הרב שמואל ויטל זצ"ל הוסיף על זה, וזה לשון קדשו: להיות כי מעיקרא היא היתה כוונתה לשם שמים, אפשר שבאה עתה לתקן בגלגול הזה, בהיותה בבת קיסר. עד כאן לשונו. ובמסכת נדרים (דף מט עמוד ב) איתא: אמרה ההיא מטרוניתא [גבירה גוייה אחת] לרבי יהודה: מוֹרְהָ וְרַנִּי? כיצד יתכן שיהא אדם מורה הוראות לישראל ורוי [וגם שיכור?] שהיו פניו אדומים ויפים. אמר לה: הימנותא בידא דההיא איתתא [נאמנות, באמונה, בידי אשה זו] אין טעימנא אלא קידושא ואבדלתא וארבעה כסי דפסחא [אין אני טועם יין אלא של קידוש והבדלה וארבע כוסות של פסח, וגם אחרי ארבע כוסות אלה] חוגרני [קושר אני] את צדעי [רקותי] מן פסח עד העצרת, מפני שהיין קשה לי וגורם לי לכאב הראש. אלא מדוע פניו

אדומים טובים - כאמור: "חכמת אדם תאיר פניו" (קהלת ח, א). עד כאן. ועיין רש"י בבא קמא (דף כא עמוד ב) מירושלמי שם.

ובספר הדורות מביא מספר "ילקוט ראובני" (פרשת וישב): רבי יהודה בן רבי אלעאי גלגול נשמתו של יוסף הצדיק, ואותה מטרוניתא גלגול נשמת אשת פוטיפר שביקשה להחטיא את יוסף. עיין שם. (ועיין "עמק המלך", ועיין ספר "גלגולי נשמות" להרמ"ע מפאנא אות י').

עוד אפשר לראות דבר נפלא, דהנה בחידושי מהר"ץ חיות על מסכתא בבא קמא (דף כ' עמוד ב') וזה לשונו: והנה מצינו בירושלמי דרבי יוחנן היה עלול לנזילות ולא הניח תפילין של ראש בחורף (ירושלמי פרק ב' דברכות), וכעת אנו רואים ששניהם רבי יוחנן ורבי יהודה בן אלעאי סבלו שניהם על כאבי ראש, כי שניהם משורש אחד. ובספר "בן יהודע" מפרש הגמרא הנ"ל, על פי דברי האריז"ל בשער הגלגולים (דף לח) שכתב, כל מי שנשמתו מהבחינה ה' של קין, מעלתו גדולה שיוכל לזכות על ידי מעשיו ליקח נפש דאצילות, אך לא רוח ונשמה דאצילות, וכל הצדיקים שבאים מזו הבחינה הם נקראים בשם מלאך, ורבי יהודה בן רבי אלעאי הי' מהבחינה ה' של קין, וזה שרמזו בגמרא (מסכת שבת דף כה עמוד ב) בכל ערב שבת הי' רוחץ פניו ידיו ורגליו ומקבל שבת והי' דומה למלאך ה' צבאות. עד כאן תוכן דבריו ז"ל.

ובכתובות (דף יז עמוד א): היה נוטל בד של הדס ומרקד לפני הכלה, והוא סתם ספרא שהוא תורת כהנים פר"א דמילה דף קלו עמוד א. ר' יהודה בר אלעאי הוא סתם ר' יהודה (רש"י ביצה (דף כו עמוד א)). (וראה עוד ב"שער הגלגולים" שער ח' הקדמה כו-כו). ואיתא במסכת גיטין (דף נח עמוד א): מעשה ברבי יהושע בן חנני' שהלך לדרך גדול שברומי, אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים יפה עינים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתים, הלך ועמד על פתח בית האסורים, אמר מי נתן למשיסה יעקב וישראל לבוזים, ענה אותו תינוק ואמר הלא ה' זו חטאנו לו וגו' ולא היו ימים מועטים עד שהורה הוראה בישראל, ומנו, ר' ישמעאל בן אלישע. ובספר "שער הגלגולים" (הקדמה לה) כתב, כי רבי ישמעאל בן אלישע הי' גלגול יוסף הצדיק (ועיין שם למה לא היה בו כח זה כמוהו וכו'), ומבאר כי כל אותן הרוגי מלכות הם עשר טפות זרע שיצאו מן יוסף וכו', וכן כתב בספר

כמאמר חז"ל, לפיכך נאחזו בהם החיצונים באותם הימים והוצרכו להתגלגל בכל הגלגולים הנזכרים.

באחד מגלגולי הקודמים, אמר לי מורי זלה"ה, לא האמנתי די בחכמת ספר הזוהר, ולכן חייב אני לעסוק תמיד בחכמת הזוהר שזהו אחד הדברים הגדולים ביותר שעלי לעשות בגלגולי זה, ולכן אסור לי להקשות קושיות רבות בזוהר, עד שאתעמק בו זמן ידוע, ורק אחר כך תהיה לי הרשות להקשות ולשאול כל מה שארצה לחקור ולדעת. מורי זלה"ה גם אמר לי שבגלגולי זה יש לי קצת עוון של ליצנות.

באחד הימים גילה לי מורי זלה"ה את הסבה שגרמה לגלגולם של הנשמות שקדמו לי.

ט) גלגול עבור טעות בדין אשת איש

סיבת גלגולו של בעל ה"מגיד משנה" מסופר שפעם אחת בא לידו דין אשת איש והוא התיר לה להנשא וטעה בדין. וגם לי היתה טעות דומה לזה העוון. בהיותי בחור בא לפני מורי מהר"ם אלשיך נר"ו, דין אחד של אשת איש ושנינו

"חסד לאברהם" (מ"ה נר כ"ה). עיין שם שמדקדקים בלשון הגמרא שתיארו את הילד "יפה עינים וטוב רואי וקוצותיו סדורות לו תלתלים", כי הוא דומה ליוסף בגלגול הקודם שהי' יפה תואר מאד. ו"יפה עינים" בא לרמוז שלא פגם יוסף בעיניו, אותו ילד הושם בבית האסורים על לא עוול בכפו, אלא כדי לעשות בו איסור עריות, כדוגמת יוסף הצדיק שגם הוא הושם בבית האסורים. עיין שם. ובספר הגלגולים ש"ח (הקדמה ל"ד לח) כתב וזה לשון קדשו: וכשמצא אותו ר' יהושע בן חנניא (עיין גיטין דף נ"ח עמוד א') ואמר לו מי נתן למשיסה יעקב וכו', פירוש הדבר כי לעולם סוד המשיסה הוא בין הרגלים, ואמנם על שרשי טיפה הזרע של יוסף בן יעקב ירדו בעמקי הקליפות בין רגלים, ואל אותם ניצוצות שאל ר' יהושע מי נתן למשיסה יעקב, והשיב הלא ה' זו חטאנו לו. עד כאן תוכן דבריו. (ועיין עוד ש"ח שה"ג הקדמה לד באריכות).

העמקנו לעיין בדין ואני אמרתי לו שדעתי נוטה להתיירה והוא הסכים עמי ומכיוון שלא עיינתי היטב בדין טעייתי בשקולי ובפסק דין שהוצאנו יחדיו. ואם לא הייתי טועה הייתי מתקן מה שעבר. ועתה עלי לתקן עוון זה על ידי כך שיבא לפני חכם אחד ושאל דעתי בענין הזה ואני אשיב לו כהלכה ובכך יתוקן העוון שהי' רק בדבור ולא במעשה^ט ועלי גם לתקנו בדבור בלבד.

(י) גלגול עיבור שפעם אחת חלב בידיעה ובמזיד

סיבת גלגול של ר' יהושע סוריאנו הוא בגלל שפעם אחת לא נזהר ואכל חלב^{טו} בידיעה ובמזיד. מטעם זה אני

(יד) עיין ליקוטי אמרים באגרת הקודש פרקים יט, כט.

(טו) ראה דבר נפלא ונורא מה שכתב בספר הקדוש מדרש תלפיות (ענף גיד הנשה, בשם ספר מנחה בלולה פרשת בשלח) וז"ל: "במדרש הנעלם את לרבות תשעה באב, רצונו כי בזה הפסוק **"על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה"** נרמזו ארבע הצומות, ג' - ג' בתשרי, י' - עשרה בטבת, גי"ד במספר י"ז - הוא י"ז בתמוז, א"ת לרבות תשעה באב, ואותיות הנש"ה - השנ"ה כי באלו ימים בשנה לא יאכלו בני ישראל, גם א"ת גי"ד הנשה בגימטריא ט' באב".

ומוסיף על זה במדרש תלפיות וז"ל: "אמר הכותב שס"ה גידים שבאדם כנגד ימות השנה, כל אבר כנגד יום אחד, וגיד הנשה כנגד יום ט' באב, וכיון דסמא"ל שולט ביום ט' באב לכן יוכל סמא"ל שהוא השר שבא להלחם בו כדו"ל לשלוט באבר זה שהוא חלקו, ולכן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה על שנגע בו סמא"ל הטמא" עכ"ל"ק.

ונראה להסביר קצת הדבר מדוע התאמץ הס"מ דוקא על מצות גיד הנשה, להלחם ביעקב בגיד הנשה דוקא, ויתבאר על פי

מה שכתוב בספר הקדוש עץ חיים להאריז"ל, דמלחמת יעקב אבינו עם הס"מ היה על ענין חֶלֶב שישראל יוכשלו לפני ביאת המשיח בסוד עקביים שמרומז לעקבתא דמשיחא, דהס"מ שרו של עשו רצה שיוכשלו בזה ועל ידי זה יהיה לו בניקל לעכב ביאת משיח צדקינו ולא יהיו תמכין דאורייתא בישראל, אלא שתלמידי חכמים יצטרכו לדאוג בעצמם לצרכי פרנסתם ועל ידי זה יתבטלו מלימודם חס ושלום, ולא יוכלו ללחום נגד הערב רב מפחד פרנסתם, וכמו שכתוב בזוהר חי פרשת בראשית (דף ק"ג) וזה לשונו, **ועתה רוב הדור עם הראשים שלהם הם מערב רב**, ע"כ. ובספר דברי חיים בהשמטות לפרשת ויקהל כתב ח"ל, דלפני ביאת המשיח יהיו **רוב הרבנים מהערב רב**, כו', וח"ל הדברי חיים שם: כי ישראל בעצמן קדושים אך הערב רב כל חסידים דעבדי לגרמייהו עבדו כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור המה בעוה"ר רובן מערב רב ורוצים לשרור על הציבור וכל מעשיהם רק לגרמייהו לקבל כבוד וממון ולכן אין להתחבר רק אם עובדים באמת שמוסרים נפשם לדי' לא לקבל שום תועלת לעצמם, עד כאן, עיין שם עוד. וראה מה שכתב בספר הקדוש היכל הברכה (פרשת ואתחנן על פסוק הטיבו וגו'), ועיין ברעיא מהימנא (פרשת נשא), ובבני יששכר (מאמרי חודש אדר), ובזוהר הקדוש על הפסוק **מלחמה לה' בעמלק מדר דר** (זוהר שמות דף ס"ז), בדיבור המתחיל "אמר ר' יהודה בכל דרא ודרא", עיי"ש, ועיין עוד בזוה"ק (שמות דף קכ:): ובספר הקדוש אור החמה (פ' נשא בשם הרמ"ק) ובזוהר הקדוש פרשת משפטים (דף ק"כ ע"ב), עיין שם.

ידוע מה שכתב בספר דרך הנשר שהצדיק הקדוש רבי נתן אדלער (ומה שאמר הבעל שם טוב זי"ע, ראה בספר דגל מחנה אפרים (פרשת עקב), ועוד בשאר ספרי תלמידי הבעל שם טוב שכתבו), שעיקר עיכוב ביאת המשיח שאינו בא הוא בגלל השחיטה שמאכילים את עם ישראל בנבילות וטריפות ואם יתקנו זאת יבא תיכף ומיד ממש, ועיין בספר דרך הנשר "למה משיח לא בא בשנת הכתר" שהיה כידוע

שנת הגאולה, שהצדיקים הקדושים אמרו אז שמישיח בוודאי יבא. ואעתיק מזה שכתב שם ממקצת מספר "האביב" נר"ת אחינו בני ישראל בגולה] מהנוגע לדעת בדורנו וז"ל: ר' נתן אדלער ותלמידו ר' משה סופר מפרעשבורג מקובלים בנסתר, ר' נתן אדלער רצה לפסול השוחטים דפראנקפורט דמיין, ולהכניע חותם הסטרא אחרא ששורה על שוחטים פסולים בסוד על חרבך תחי' וגו' ואלמלא השיג כל רצונו בא משיח, אך הסמ"ך מ"ם העמיד עליו רודפים קצבים והוצרך לברוח, עכ"ל. ובס' ברכת אברהם כתב כי זה היה סוד ירידת הבעל שם טוב הקדוש לעלמא הדין לתקן דברים אלו, ורמזו על זה ב"זע"ם" תצעד אר"ץ, ראשי תיבות: זביחה עירובין מקוואות.

וכן כתב בספר "ברית מטה משה" על הגדה של פסח בדף האחרון וז"ל: ועכשיו שאיתרע חזקתם ראינו למפרע שדבר זה החריב את ביתינו אשר עדיין לא נבנה בימינו, והשכינה בגלות עדיין בעונינו, וכאשר נמצא כמה קלקולים אשר אין להעלות על הספר כי קצר היריעה מלהשתרע, וכו'. ובפרט בשחיטת הכבשים מחמת צמרו קרוב הדבר לפשוע ולקלקל ומחמת שיש להם לשחוט הרבה אינו מדקדקים כ"כ וממהרים לשחוט וקרוב לוודאי שמאכילין נבילות וטריפות כאשר נתברר...ומי שיהי' מותמ' בדבר ולומר מה גבר בגוברין ומה יום מיומים ויקל בדבר הזה בוודאי מנהג אבותיהם בידם ששוחטים את דבריהם לאמר מי יתן לנו לאכול בשר וא"ת וישטחו אלא וישחטו שהיה נתחייבו שונאיהם של ישראל כליה על שבקשו לאכול בשר תאוה היינו בשר נחירה ואבותינו חטאו ואינם ואנחנו אם נעשה כמעשיהם לא טובים להיות נלכדים בעונם ח"ו ואוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה: ואין לנו פה לדבר ומי יוכל להגיד ולספר מה שעבר עלינו עד כה שגרמו לנו השוחטים כמה רעות ולא ידעו ששחטו לעצמם בסכין פגומה כמו כן יהיה מיתתם בכלל נבילה וטרפה לכל הוא הקליפה רח"ל תשליך אותם, ומוכרח להיות מגולגל בכלב וכו' עיי"ש באריכות גדול.

שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש שמט

מקפיד מאד בענין זה ועל ידי כך מתקנו שאני נוהג לשבת שעתיים בניקור הבשר ואני משלים כמעט כפליים מן הבשר עם החלב, כמו כן נזהר אני כל ימי שלא יכנס בפי שום בשר שלא נוקר על ידי מומחה וחסיד.

יא) גלגול על שהיה מוהל ולא היה בקי ומת הולד מחמת מילה

לפני שנתגלגלה הנפש ברי' יהושע סוריאנו, היתה מגולגלת באיש אחד ששמו ר' שאול טרישטי והוא חטא בשוגג, מוהל הי' ובראשית דרכו לא הי' בקי די צרכו ומת הולד מחמת המילה. וזה הי' שוגג קרוב למזיד. כל זה החל מהרב המגיד שעוון אשת איש שלו גרם עוון שפיכות דמים של ר' שאול טרישטי, ושני עוונות אלו גרמו עוון אכילת חלב במזיד של ר' יהושע סוריאנו נמצא שהרב המגיד הי' שוגג, אחריו הי' ר' שאול שוגג קרוב למזיד ואחריו הי' ר' יהושע סוריאנו מזיד

הצדיק הקדוש בעל דברי חיים זי"ע מגלה לנו סודות נוראים

וידוע שעל ידי השוחטים הקלים שהאכילו בשר פיגול, יצאו מן הדת לערך ג' וחצי מיליאן יהודים רח"ל, כמבואר בשאלות ותשובות "דברי חיים" (יורה דעה חלק א' סימן ז') שאין עבירה כמאכלות אסורות שמטמטם הלב הישראלי, ובעונותינו הרבים ראינו דעל ידי זה יצאו מן הדת כמה קהילות בארץ לועז' שאכלו ונתפטמו בנבילות וטריפות על ידי השובי"ם הקלים, וגברו עליהם דעות זרות עד שנאבדו מן הקהל (עיי"ש דבריו החוצבים להבות אש), וכן מובא בדגל מחנה אפרים" (פרשת עקב מכתב מהרמב"ם זצ"ל) **ששבעים אלף איש כפרו בתחיית המתים בגלל שאכלו ונתפטמו במאכלות אסורות עד שיצאו מהדת ובא עליהם מלך והרג את כולם רח"ל.** וידוע שמערמת הס"ם שלא לפתות כל יחיד ויחיד, רק מעמיד שוחטים ורבנים בכל מקום מסיטרא דיליה ועל ידי זה הכל ברשתו.

גמור. שכן עבירה גוררת עבירה. **ולכן בגלגולי זה אני נזהר ומתרחק מלהיות מוהל או שוחט**. ולא די בזאת אלא שאני גם לא יכול לראות מוהלים ושוחטים בשעת עבודתם ואפילו דם של בעלי חיים איני יכול לראות ולכן אני נזהר שלא להרוג אפילו פרעושים.

יב) גלגול על אכילת חלב

אחרי רבי יהושע נתגלגל בבחור אחד אברהם שמו שמת בהיות בן י"ג שנים בכרת על אכילת חלב.

יג) גלגוליו מבחינת הנפש

ובשער הגלגולים (דף נ' עמוד ב') וזה לשונו: אחר כך הגיד לי בארוכה הרבה אנשים שהם משרש נשמתי וכלם מבחינת הנפש שלי ועוד יש אנשים אחרים גם מבחי' נפשי ואלו הם הנזכרים בפסוקים - קין, קינן, יובל, מהללאל, יששכר, שלה בן יהודה, נדב ואביהוא, יבל, למך אביו, נחשון בן עמינדב^{טז}, נתנאל בן צוער, קרח, דתן ואבירם, יתרו, פנחס^{יז}, עתניאל בן קנז^{יח}, כרמי, אבן עכו, שמגר בן ענת, שמשון, אלקנה, שמואל הנביא, אביה בן שמואל, חבר הקני יעל אשת חבר הקני, רחב הזונה, עלי הכהן, אפלל, ססמי, חבר אבי שוכה, ישבח אבי אשתמוע, ישובי לחם, ישי אבי דוד, אבישי בן צרויה, שמעא אחי דוד, דואג ואחיתופל אביה בן רחבעם, אליהו הנביא, אלישע הנביא, יונה בן אמיתי, חיאל בן האלי, נבות היזרעאלי, מיכה המורשתי, נחום האלקשי, חזקיהו המלך^{יט}, מנשה בן חזקיהו, אוריה הכהן, זכריהו בן יברכיהו,

(טז) ראה לקמן בהערת המעתיק מבעל הטורים פרשת נשא.

(יז) ראה לקמן בהערת המעתיק מבעל הטורים פרשת נשא.

(יח) ראה בפרק ב' מדה שכתבנו בזה. בע"ה.

(יט) ראה בבא קמא דף יד עמוד ב'.

שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש שנא

יחזקאל, אליהו בן ברכיאל הבוזי, חנניא חבר דניאל, נדביה בן יכניה המלך ענני בן אליועני.

[הערת המעתיק: על מה שכתב לעיל שהיה נשמת נחשון בן עמינדב, פנחס, ישי אבי דוד, דוד, חנניא, ועוד, כדאי לציין מה שכתב בבעל הטורים פרשת נשא.]

יד) על ידי מסירת נפש של נחשון זכה לששה בנים נביאי ומנהיגי ישראל ובעלי מסירת נפש

בבעל הטורים (פירוש על התורה מרבינו יעקב בעל הטורים בן רבינו הרא"ש ז"ל, עם הגהות עיטור בכורים, דפוס פיורא, נדפס בשנת תקי"ב לפ"ק, מסודר שם לפי אותיות) בפרשת הנשיאים על הפסוק (במדבר ז, י"ב - י"ג), "ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב למטה יהודה, וקרבתו וגו', וז"ל: וקרבתו (תשכא) וי"ו יתירה על שם ששה בנים שיצאו ממנו וכולם נתברכו בו². **ששה בנים יצאו מנחשון בעלי שש ברכות**, ואלו הן **דוד משה משיח דניאל חנניה מישאל ועזריה. דוד דכתיב ביה יודע נגן וגבור חיל איש מלחמה ונבון דבר, ואיש תואר, וה' עמו.** יודע נגן, שיודע לשאול, וגבור חיל שיודע להשיב, איש מלחמה, יודע לישא וליתן במלחמתה של תורה, ונבון דבר, מבין דבר מתוך דבר, ואיש תואר, שמראה פנים בהלכה, וה' עמו, שהלכה כמותו בכל מקום. **משיח, דכתיב ביה: ונחה עליו רוח ה', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ה'. דניאל חנניה מישאל ועזריה דכתיב בהו: ילדים אשר אין בהם כל מום, וטובי מראה,**

כ) ובעיטור בכורים שם, הכל מבואר ברבות פרשה זו שהיא פרשה י"ג עיי"ש. [ועיין זוה"ק פרשת בלק (דף קצ"ו ע"ב), ובזהר חדש פרשת אחרי (בתחילת מדרש הנעלם), ועיין עוד שכר ועונש פרשיות וירא, חיי שרה, תולדות, ויתרו, ובספר שבט מוסר פרק נ"ב].

ומשכילים בכל חכמה, ויודעי דעת, ומביני מדע, ואשר כוח בהם לעמוד בהיכל המלך. דבר אחר למה וקרבנו עם וי"ו יתירה (תשכב) כא כנגד ששה דברים שנתחדשו באותו היום בעולם.

ראשון לשכינה שרתה בישראל. ראשון לנשיאים, ראשון לברכת כהנים, ראשון למחיצת מחנה שכינה, ראשון לאיסור במה, ראשון לירידת האש. **יבא נחשון בשש מדות** (תשכג) **ויבנה יחוד** [יסוד] **בית המקדש**²². ולמה נקרא שמו נחשון, על שירד תחילה לנחשול שבים. בכולן נאמר נשיא חוץ מיהודה, שלמד הוא אותו שבט להקטין²³ את עצמו. ישב נא עבדך תחת הנער. וכן בדוד הוא אומר, הוא הקטן. בכל אחד יש ששה פסוקים, כנגד ששת ימי המעשה. בכל אחד הוכפל שמו, הרי כ"ד, כנגד כ"ד שעות שביום ובלילה. **שלשים ומאה משקלה**, כנגד שנות אדם עד שנולד שת, (תשכד) **שבעים שקל** כנגד שבעים אומות, שבעים שקל בגימטרי' שבעים נפש, בשביל שבעים שירדו למצרים. **כף אחת**, כנגד התורה שניתנה מכף ידו של הקב"ה. **עשרה זהב**, כנגד עשרת הדברות. **מלאה קטורת**, תחליף הקו"ף בד' בא"ת ב"ש יעלה תרי"ג. **פר אחד**, כנגד אברהם, ואל הבקר רץ אברהם. **איל** כנגד יצחק. **כבש**, כנגד יעקב, והכבשים הפריד יעקב, (תשכה) **פר**, איל, כבש, בגימטרי' אברהם יצחק ויעקב. **ולזבח השלמים בקר שנים**, כנגד משה ואהרן שעשו שלום בין ישראל ובין אביהם שבשמים. **אילים**, **כבשים**, **עתודים**, שלשה מינים כנגד כהנים לויים וישראלים, כנגד תורה נביאים וכתובים. (תשכו) **וכן עתודים** מלא וי"ו, שדוד שעמד ממנו, נתברך בשש

(א) עיין שם באריכות מה שכתב בשם סדר עולם וכן הוא במדרש.

(ב) עיין שם בעיטור ביכורים, וצ"ל יסוד בית המקדש, כי כן הוא במדרש הנזכר.

(ג) עיין פירוש הטור הארוך מה שכתב בזה.

ברכות, ואין עתודים אלא לשון עמידה, כמא דאת אמר, "אשר התעתדו לגלים" ואומר "ועתדה בשדה לך", פירוש יבא בן נחשון בשש מידות (תשכז) ויבנה יסוד [יחוד] בית המקדש. [ד כאן הערת המעתיק].

טו) גלגוליו מן התנאים

ואלו הם מן כת התנאים: מתתיה בן חשמונאי כהן גדול, יוסי בן יוחנן איש ירושלים, נתאי הארבלי, עקביא בן מהללאל, רבן יוחנן בן זכאי, רבי עקיבא בן יוסף, רבי יוסי הגלילי, רבי נהוראי סבאי, רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול, רבי חוצפית התורגמן, רבי יוסי בן משולם קהלא קדישא, רבי יהודה בר אלעאי, רבי אחא בר יאשיה, רבן גמליאל, וא"ל מורי ז"ל כי אחד מחבירי רבן שמעון בר יוחאי שנמצאו באדרא רבא שהוא השרש של נפשי ולא רצה לגלותו אז וגם לא רצה לפרש הטעם.

ויש גם כן קצת מן תנאים אחרים שיש לי קצת אחיזה בהם ואינו יודע ביאורם ואלו הם: רב שמעיא חסידא רבו של הינוקא דפרשת בלק, ר' צדוק הכהן, ר' קיסמא אביו של ר' יוסי בן קסמא ור' כרוספדאי תמיד לבא דזוהר שלח לך.

יז) גלגוליו מן האמוראים

ואלו הם האמוראים: רב הונא שהיה ריש גלותא בבבל בזמן רבינו הקדוש שהעלו ארונו בימי ר' חייא, יהודה וחזקיה בני ר' חייא, לוי בר סיוסי, ר' שמעון בן יהוצדק, רב ייבא סבא אמורא תלמיד רב, והוא אביו של רב חנא, וגם הוא חמיו של אשיאן בן נדבך פינחס אחי שמואל, ר' מיאשא בזמן ר' יוחנן, ר' שילא דמסכת ברכות שנעשה לו הנס, ר' ייסא אמורא והוא רב אשי הכהן, ר' צדוק תלמיד רבינו הקדוש, ר' ירמיה בר אבא בימי רב, ר' חלקיה בר אבא, רב שמן בר אבא, מר עוקבא, ר' זריקא, ר' סחורה, ר' עקיבא אמורא, עולא בר

קושב בימי ריב"ל, אביי הנקרא נחמני, רמי בר חמא, רב ביבי בר אביי, רב דימי מנהרדעא, ר' נחומי, ר' משרשיא, רמי בר יחזקאל, ר' יימר, ר' שמואל בר שילת, ר' אבין נגרא, נתן דצוציתא ריש גלותא, ר' תנחום דמן נוי, רב ייבא אבי רב סמא, ר' ספרא בימי רבינא, רמי בר תמרי רפרס בר פפא, ר' זעירא בר הלל, ר' זעירי מדהבת, רבין ורב דימי דסלקו מבבל לארץ ישראל, ר' חנא בגדתאה, שבחת בריה דרבינא, ר' חמא בר בוזי, ר' שישא בריה דר' איבי, ר' חייא מדפתי, יהושע בר זרנוקי ונקרא בגמרא חייא בר זרצוקי והוא שבוש, איו, אבדימי, באלי, ר' יהודה הנודאה, ר' טביומי, ר' מלכיו.

יח) גלגוליו מן רבנן סבוראי, גאונים ופוסקים

ואלו הם רבנן סבוראי: ר' אחאי, רבה מפומבדיתא.

ואלו הם גאונים: ר' אחא משבחה, ר' דוסתאי גאון, ר' צמח גאון הראשון בריה דרב פלטוי גאון, ר' נהילאי גאון הראשון.

ואלו הם הפוסקים: הרשב"א ז"ל, רבינו אהרן נכדו של הר"ז הלוי דון וידאל די טולושא בעל מגיד משנה, הר"י קארו בעל ספר "בית יוסף" על הטורים⁷², אחי כבוד הרב משה ויטאל יצ"ו ואני הצעיר חיים. ודעי כי כל אלו הם משרש בחינת הנפש בלבד אבל הרבה מהם יש שהיה רוחם משרש אחר ואפילו רבי עקיבא היתה רוחו משרש אחר זולתי אביי לבדו שהיו נפש רוח נשמה שלו כולם מזה השורש שלי, ונמצא כי כל אלו הגלגולים הנזכרים לעיל שזכרתי מן קין ועד אני חיים הכל הם מן בחינת נפש לבד ושבתי אוצר פירי הוא אחד מהקליפות של שרש נפשי.

(כד) בפרק ב' נאריך בזה אי"ה, ואכמ"ל.

בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו

יום א' אמר לי כי כל זה שאני עתיד להשיג עתה הוא מחמת חשקי בו ושנשמתו היא מסייעתני מאד וכמעט שהוא מתעבר בי ואמר לי כי יש לי קורבה עמו ובפרט כי בפעם אחרת בגלגול אחר הייתי תלמידו גם כן כמו עתה ושאדבק עמו תמיד במחשבתי ויועיל לי מאד.

גם בלילי שבת קודש קודם חצות אייחד היחוד של עשרה הווי"ת שבדעת. גם צווני שאקרא בכל ליל שבת אחר הסעודה וברכת המזון קודם חצות מסכת עירובין בסוד **העירוב בסוד ע"ב רי"ו**^{כה} ודע כי עיקר כל אלו היחודים הם או על קברי הצדיקים או בכל חצות לילה אחר עבור חצות

כה) ועיין תיקוני זוהר (תיקון כ"ד) עירוב איהו עמודא דאמצעיתא וביה מטלטלין מבית לבית, דאינן שכינתא עילאה ותתאה, ועליהו איתמר "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו" דא מקדש יו"ר, עכ"ל. (ועיין עוד תיקוני זוהר בהקדמה, ועיין באר לחי רואי שם), ועיין רעיא מהימנא ריש פרשת כי תצא וזה לשונו: כתיב ביה **במשיח** (זכריה ט' ט') "עני ורוכב על החמור", איהו תמן בסימן עירובין ג'דה י'במות, ושאר מתניתין בכלל ולא איתקרי תמן מלך עד דרכיב בסוסיא דיליה כנסת ישראל. [ועיין עוד שער הכוונות - ענין רחיצת פניו דיו ורגליו בדיבור המתחיל ענין העירוב, וראה שער המצות פרשת בשלח דרוש ג', ועיין שו"ע א"ח סימן שס"ו סעיף י"ג, ובסימן שצ"ה סעיף א', ובשאלות ותשובות להרא"ש ז"ל (כלל כ"א אות ח' וט'), ובשו"ע הרב (סימן שס"ו סעיף י"ח)], ובספר קרבן שבת (פרק י"א) - סוד עירובין ותחומין בא"ד ח"ל: והנה עולה לנו מזה ששני תועליות יוצא על ידי תיקון עירוב ונטילת ידיים חדא לשכינתא שאין צריכים אורה לירד למטה, וגם לשם מ"ב שהוא נטהר ונגבה יותר על ידי הגבהות ידיים, ודע מה שכתב בתיקונים ישנים (דף מ"א) שכל הגאולות שהיו ושיהיו הכל על ידי שם מ"ב, וגם הנקמה לעתיד יהיה על ידה, וזה סוד "כי יום נקם בלבי" הוא שם מ"ב דאיקרי **לב"י** דשכינה ועולה מנין **לב"י** עיין שם..

שנו שכר פרשת פנחס - פרק מ' ועונש

לילה אפילו שלא על קברי הצדיקים יועיל ואחר חצות לילה היא עת רצון ואז היא שעה הנבחרת מכל השעות האחדות.

גם אמר לי **שראה כתוב במצחי פסוק לחשוב מחשבות לעשות בזהב ובכסף¹² וגו' לרמוז אל עון בטול זמן שבטלתי בחכמת אל כימי"א.**

כאן נביא כמה סיפורים נוראים ונפלאים מרבינו הקדוש האר"י ז"ל (מובא בסי' תולדות יצחק) **וזה לשונו:**

פעם אירע מעשה שמסר האריז"ל להרב ר' חיים וויטאל נרו יאיר ייחוד אחד לילך לכפר עכבריא, ששם קבורים אביי ורבא, וישתטח על קברם, והיה מייחד הכוונות שמסר לו

(כו) כי הצדיק הקדוש מורינו רבי חיים וויטאל היה לו נשמה גדולה ובמקום לחשוב מחשבות בזהב ובכסף היה צריך לחשוב על מסירת נפשו להצלת הכלל ישראל כמו שכתב הרמב"ם ז"ל בספר המורה (חלק ג' פ' כ"ט) בדבר מה שהיה לאברהם אבינו עליו השלום עם בני דורו, וזה לשונו שם באמצע הדברים: אין ספק אצלי שהוא עליו השלום כאשר חלק על דעת בני אדם כולם, שהיו מקללים ומגנים ומכזים אותו התועים ההם, וכאשר סבל הכל בעבור השם, וכך הדין לעשות לכבודו, עכ"ל"ק.

הרי שדייק הרמב"ם בלשונו הקדוש "וכן הדין לעשות לכבודו" כדי להורות לכל שאין זה מכח חומרא או מצד מדת חסידות רק מצד הדין יש לעשות כן ואפילו לסבול ולהתבזות בעבור כבוד שמו יתברך.

ראה עוד באריכות בזה בשכר ועונש שמות חלק א' בהקדמה ותבין.

האריז"ל, והם דברו עמו ומסרו לו סתרי תורה, וכיון שחזר מהם ובא לפני רבו ז"ל עמד רבו לפניו ואמר לו "ברוך הבא" והושיבו על יד ימינו, ושמח עמו שמחה גדולה, והרב ר' חיים וויטאל היה חקרן גדול. כיון שראה שעשה לו כל הכבוד הזה מה שלא היה רגיל לעשות לו כך פעם אחרת, אזי שאל הרב ר' חיים נרו יאיר להאריז"ל: אדוני מורי מה היום מיומיים שנעשה לי כל הכבוד הזה, לא בחינם? אמר לו האריז"ל חייך לא מפניך קמתי ולא לך אמרתי "ברוך הבא" אלא לבניהו בן יהודע, שראיתיו נכנס עמך. ויהי לפלא בעיני ר' חיים, ושניהם לא ידעו מאיזה סיבה נתחברו עמו הפעם נשמתו של בניהו בן יהודע, עד שלאחר זמן של ג' חדשים שכבר היה נשכח אצלם זה המעשה, הלכו שניהם יחדיו לכפר עכבריא ללמוד, ובאמצע הדרך עמד האריז"ל ואמר אני רואה שבכאן קבור בניהו בן יהודע, ולא היה ניכר שם לא ציון, ולא קבר, ולא שום היכר של קבר. וענה הרב ר' חיים נרו יאיר חייך באותו הפעם שהלכתי להשתטח על ציון אביי ורבא, קודם לכן ישבתי בכאן בזה המקום ממש, והייתי חוזר על הייחוד שמסרת לי לייחד כדי שיהיה הייחוד רגיל בפי ובלבי לומר ולייחד אותו בלי טעות. ואמר על זה האריז"ל אכן נודע הדבר שמכח הייחוד שדברת על קברו של בניהו בכאן עוררת והורדת נשמתו לתוך גופו והיא נתדבקה בך להועילך בחכמה הנעלמה הזו והיה מלוה אותך עד ביתי. וזהו "סוד כל המקדש עצמו למטה מקדשים אותו מלמעלה", עכ"ל.

וידוע דהאריז"ל היה נשמת משיח בן יוסף (נמובא בכתבי רבי חיים וויטאל ז"ל) ונסיים בסיפור נורא איך שהאריז"ל היה רוצה להביא הגאולה שלימה:

האריז"ל עם תלמידיו הקדושים, הי' בכוחם להביא הגאולה שלימה.

וכן כתב (שם) מעשה נורא, שפעם אחת בערב שבת סמוך להכנסת כלה, יצא האריז"ל עם תלמידיו חוץ לעיר צפת לבוש ד' בגדי לבן, כדי לקבל השבת קודש. במזמור לדוד הבו לד' בני אלים וכו' ופזמון מיוסד לקבל שבת בניגון נאה, ובתוך שהיו משוררים אמר הרב האריז"ל לתלמידיו, חברים רצונכם שנלך לירושלים קודם השבת ונעשה שבת קודש שם בירושלים - ועיר הקודש ירושלים רחוקה מצפת כ"ה פרסאות. והשיבו קצת מן התלמידים הן אנו שומעים ומסכימים לזה. אבל קצתם מהם השיבו ואמרו: נלך מקודם להודיע לביתנו, ויחד האריז"ל חרדה גדולה, והכה כף על כף ואמר אוי לנו שלא היה בנו זכות להגאל, שאלמלי הייתם כולכם משיבים בפה אחד שאתם רוצים לילך תיכף בשמחה גדולה היינו זוכים תיכף להגאולה שלימה, שעתה היתה שעת רצון לזה להגאל, ומתוך שמיאנתם בדבר חזר הגלות לאיתנו בעוונותינו הרבים, הי' יתברך ירחם. עכ"ל.

רוב סודות התורה גילה האריז"ל בעל פה בשדות ובמדבריות

(עוד) שם) רוב סודות התורה גילה אותם בשדות ובמדבריות בעל פה ולא היה צריך לשום ספר. ואילו באתי לכתוב לכם כל נפלאותיו וכל תוקף גבורתו אשר עשה האריז"ל לעיני כל ישראל בארץ הצבי פה צפת תובב"א אשר ספר לנו הרב מוה"ר חיים וויטאל ז"ל והרב מוה"ר מסעוד מערבי ז"ל ושאר תלמידיו הקדושים גאוני ארץ אשר יצקו מים על ידו ועיניהם ראו דברים מבהילים נורא נוראות לא נראו בכל הארץ מימי התנאים כרבי שמעון בן יוחאי ע"ה שהיה מכיר בכל מעשה בני אדם וגם במחשבתם, והיה מכיר בחכמת הפרצוף [הערת

המעתיק: ראה באריכות בשער רוח הקודש דרוש ב' סוד חכמת הכרת הפרצוף ובנשמת בני אדם ובגלגוליהם, והיה יודע לומר בגלגול של רשעים שנתגלגלו בעצים ובאבנים או בבהמות או בעופות, והיה יודע לומר מה שעבר עליהם מן המצות והעבירות מזמן קטנותם, והיה יודע המקום שפגם למעלה. ועל פי הפגם נתן תיקונים. והיה יודע אימתי נתקן הפגם, והיה יודע בצפצוף העופות, והשיג בזה דברים נפלאים, וזה סוד "כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר". ואילו באתי לכתוב כל נפלאותיו ועוצם השגותיו וידיעותיו לא יספיקו כל עורות אלי נביות כמפורסם לכל יושבי עיר הקודש צפת תובב"א.

**מעשה נורא ברבי יצחק הכהן [תלמיד האריז"ל] -
שהאריז"ל שלחו לתת צדקה לעני אחד לבטל
גזירה שנגזרה על עיר הקודש צפת.**

והנה אספר מקצת מן המקצת. פעם אחת ישב האריז"ל אצל קבר הושע בן בארי ע"ה סמוך לצפת עם העשרה תלמידים המובחרים והיה דורש ומגלה להם סתרי תורה, ובאמצע הדרוש פתח ואמר להם חברים קול של כרוז אני שומע שעומד ומכריז ברקיע למעלה, וקולו הולך בכל הרקיעים ואומר בזה הלשון: בגזירת עירין פתגמין ובמאמר קדישין שאילתא, שיבא ארבה אין מספר בגבול צפת, ויאכל כל עשב וכל פרי האדמה, לא תשאר מחיה לכל יושביה, בעבור עני אחד ושמו ר' יעקב אלטרין שיושב ומתרעם על הקב"ה כביכול, והקב"ה אינו יכול להתאפק עוד על כל שכיניו הרעים יושבי צפת שאינם משגיחין עליו, עד כאן לשון הכרוז.

ואמר האריז"ל, בניי למען השם מהרו ונקבוץ בינינו איזה מתנה טובה, ונשלח אותה לו, אולי ינחם ה' על הרעה את כל אשר זכר לעשות לעמו, מיד קבצו ביניהם כמו שלשה טולר, והאריז"ל שלח את המעות על ידי אחד מהתלמידים ושמו היה מוה"ר יצחק הכהן ז"ל.

השליח מיהר ללכת, ונכנס בבית העני ומצאו עדיין יושב ובוכה. אמר לו למה אתה בוכה, והשיב לו אני בוכה ומבכה על רוע מזלי שנשברה לי החבית של חרס שנהגתי למלאות בו מים לכל השבוע ומזה יש לי פרנסה מצומצמת להחיות בני ביתי, ישבתי ובכיתי לפני הקדוש בריך הוא למה אחיה בזה הדוחק הגדול, וכי אני יותר מרשע מכל העולם כולו.

הרב ר' יצחק הכהן מגלה לתלמידי האריז"ל גודל השגת רבם ואיך שצדקו דברי האריז"ל ונתבטלה הגזירה

כשמוע הרב ר' יצחק הכהן הנ"ל אותן הדברים של העני היה מתמיה איך צדקו דברי האריז"ל. והיה נותן לו המעות, ואמר לו אדוני החכם למען השם השמר והזהר מכאן ולהבא מלהתרעם על מידותיו של הקב"ה שכך וכך היה המעשה. והודה לו אותו עני שהיה באמת מתרעם על מדותיו כביכול וקבל עליו שלא לעשות עוד כדבר הזה. והיה החכם העני הזה מתפלל ומבקש מהקדוש ברוך הוא שימחול לו ושינחם על הרעה אשר נגזר, והרב ר' יצחק הכהן ז"ל חזר לשיבת האריז"ל, וסיפר להם המאורע, ותמהו כל החברים על גודל השגת רבם האריז"ל ואמר להם האריז"ל, כבר נתבטלה הגזירה תודה להשם יתברך. וחזרו ללמוד. והיה כאשר ישבו כשתי שעות נשאו עיניהם וראו, והנה ארבה בא חיל גדול וכבד מאוד ויחרדו כל התלמידים, אמר להם האריז"ל אל תיראו כי כבר בטלנו הגזירה, ופייסנו את העני ומעתה אין דבר רע בעזרת ה' יתברך. וכך היה, כולם נשא הרוח ומטיל אותם לתוך הים הגדול, ושם נטבעו, ואין אחד מהם הגיע לארץ. ומאותו היום והלאה השגיתו יושבי צפת על העני הזה, ובאמת היה בקי בכל התורה וכעת הוא אבי"ד בסיני היא טריפאלי **דסוריא** (שם, עמק המלך, ועיין עוד בפרי עץ חיים שער רוח הקודש דף י"ע"ב, קניט ע"א, קסי"ג ע"א, ר"ל, רל"ג, ודף רל"ד, עיין שם).